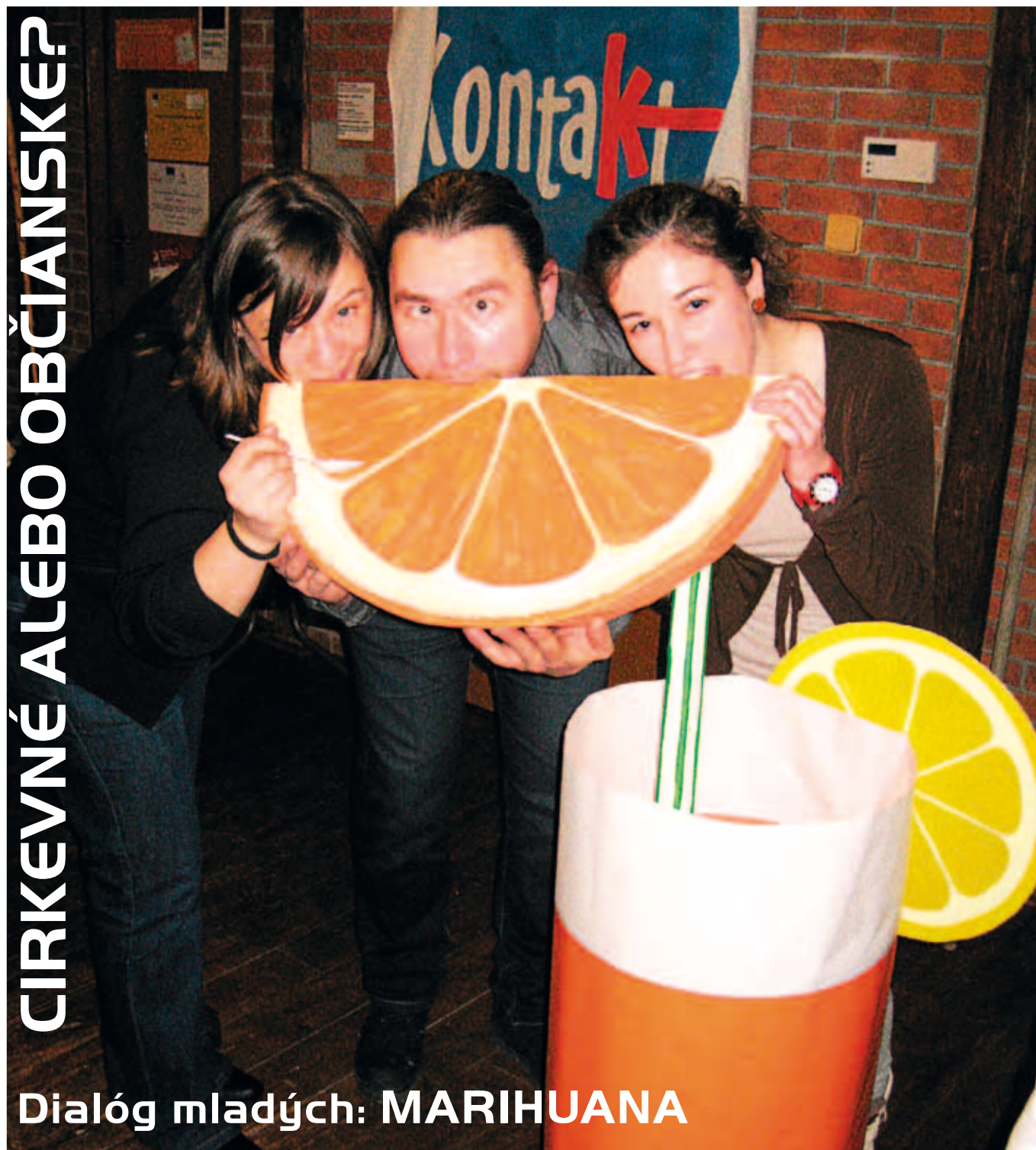

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

V. ročník ● 2/2012

CIRKEVNÉ ALEBO OBČIANSKE?

Dialóg mladých: MARIHUANA

POČÚVAJ

www.radio7.sk

rádio 7
rádio pre život

Satelitné a internetové vysielanie pre vás:

- spravodajstvo
- svedectvá zo života
- duchovné úvahy
- kresťanská hudba

Banská Bystrica 107,7 MHz

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie

satelit Astra 3A

Mediálny partner Dialógu

O B S A H	
FÓRUM	4
PRI ŠÁLKE... s Danielom Liškom	6
CIRKEVNÉ ALEBO OBČIANSKE?	10
JÁN JUHAŠČÍK Pašerák Biblií	18
ŠTÁT MUSÍ BYŤ VEĽKORYSÝ Igor André	20
TAIWANSKÉ ROZPRÁVANIA Miro Moravský	23
STRATA MORÁLNEHO KOMPASU Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Marihuana	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1012

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko
Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Anna Matláková
Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468 e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk
Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky:
Foto: ARCHÍV OZ KONTAKT

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

Cesta viery k pokoju

Žijeme v dobe obáv a neistoty. Neustále sme vystavovaní negatívnym správam médií. Ani experti si dnes netrúfajú povedať, ako sa vyvinie situácia s finančnou krízou. Kladieme si rôzne otázky. Podarí sa zastaviť vývoj atómovej zbrane v Iráne? Dosiahne sa mier medzi Izraelom a Palestínou? Zastaví sa rakovina militantného islamu? Zmení sa politická kultúra v našej vlasti? Necháme sa aj ďalej ovplyvňovať sladkými rečami politikov? A ešte by bolo mnoho ďalších otázok, ktoré si kladieme a hľadáme na ne odpovede. Chceme, či nie, žijeme v nepokojnom a bolesťami zmietanom svete.

A k týmto otázkam pribúdajú starosti o vlastný život, o zdravie, o zachovanie čistých vzťahov v manželstvách, o zachovanie rodín pod vládou oslobodzujúcej pravdy evanjelia Ježiša Krista. Bude v našich zboroch pokračovať duchovný rast? Vyriešime pripravované zmeny v cirkvi podľa Božej vole? Toto všetko nás môže znepokojovať v osobnom živote viery. A možu v nás negatívne rezonovať aj osobné sklamanie sa v ľuďoch a často aj zo samého seba.

Viem, pripomenul som tu veľa vrstiev, čo všetko nás môže znepokojovať a vyvolávať v našom vnútri až depresívne stavy.

Pri rozmyšľaní nad týmito otázkami ma oslovuje 42. žalm. Odkrýva sa v ňom realita cesty života viery, ktorá vedie cez ohrozenie vyvolávajúce nepokoj a obavy o budúcnosť, až k pokoju v živom Bohu. Významnou výpoveďou vnútorného boja pisateľa tohto žalmu je 6. a 12. verš: „*Prečo si sklúčená, moja duša, prečo sa znepokojuješ? Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať, svojmu Spasiteľovi, svojmu Bohu*“.

Neraz sa v živote stane, že nás zaskočia situácie, v ktorých prežívame sklúčenosť, smútok a znepokojenie. Vtedy sa zastavíme a kladieme si otázky – čo sa to vlastne deje, čo sa skrýva za danými udalosťami? A vôbec, prečo sa nechá naša duša takto znepokojovať? Je to opodstatnená reakcia? Nepodliehame len nejakým skresleným pocitom?

V prípade žalmistu tu malo reálne dôvody. Chodí smutný pre utláčanie nepriateľom (v. 10). Nepriatelia sa mu posmievajú, keď hovorí, kde je tvoj Boh (v. 4. 11). Ocitol sa v opustenosti, a preto túži po zásahu živého Boha (v. 3). Výpoveď žalmistu v danej stati hovorí o vnútornom boji, akoby rozprával sám so sebou a sústreďuje sa len k silnému Bohu svojho života (v. 9). Jedna zložka jeho osobnosti – duša – sa zmieta v pocitoch a myšlienkach. Hľadá odpoveď na otázku: Prečo musí toto všetko prežívať? Ale ešte podstatnejšia je otázka – prečo to musí prežívať takýmto spôsobom? A prečo stráca pokoj svojej duše? Sú na to vôbec dôvody pre človeka viery? Emocionálna aj racionálna zložka našej bytosti hovoria, že áno. Je to tak, je to predsa logické, to nemôžeme popierať. Domnívam sa, že poznáme dôverne tieto stavy. Mám aj ja s týmto svoje osobné skúsenosti.

Žalmista však túži upokojiť svoju dušu – znepokojenú a sklúčenú – práve pohľadom viery na živého Boha, ktorý mu prejavoval svoju milosť už v minulosti. Mobilizuje sa do trepezlivého očakávania viery na Božie pôsobenie v jeho živote. V živote človeka viery je tu aj tá druhá, podstatná zložka osobnosti – duchovná podstata, ktorá je pod mocou a vedením Ducha Svätého. Táto skutočnosť viery nás vedie k premáhaniu našich pocitov a k usmerneniu našich myšlienok podľa zjavenej pravdy Božieho slova. Sme sa z Božej milosti sústrediť nie na naše duševné pochody a pocity, ale na Pána Ježiša. On je ten, ktorý nám dáva svoj pokoj, nie ako svet dáva. (J 14, 27). Povedané slovami žalmistu, čakaj na svojho Pána v trepezlivosti viery. On nás neopustí, tak ako nám to aj sám zaslúbil. On zostane s nami až do skonania sveta (Mt 28, 20). On sám vo svojom čase zasiahne, podľa svojho bohatstva v milosti. Áno, príde čas, keď Ho budem chváliť a ďakovať Mu za to, ako ma previedol tým, čo bolo skľučujúce pre moju dušu. Takto vyznáva živá viera, postavená na pravde, aj napriek všetkému, čo hovoria city a rozum. Jedinou mocou, ktorá premáha svet nepravosti a rebélie voči Bohu, je viera v živého Pána Ježiša Krista (1J 5, 4–5).

Nech nám dá Pán Boh milosť, aby sme na cestách viery nechávali víťaziť Boží pokoj v nás aj medzi nami.

PAVOL
HALŽA
(Autor je
kazateľom CB
v Košiciach.)

**DODATOK K OSPRAVEDLNIENIU
(DIALÓG 11/2011)****Kto je nad denomináciami
a cirkvami ?**

V slovenčine sme si zvykli na slovné spojenie „naddenominačné“ či „nadcirkevné“, prípadne „nadkonfesijné“ občianske združenie, či iná organizácia spravidla cirkevného charakteru. Užívatelia tohoto slova jedným dychom myslia a píšu, že nie sú prepojení na žiadnu konfesiú, cirkev alebo denomináciu a že ich členovia či priaznivci sú z viacerých cirkví alebo denominácií. Slová denominácia, konfesia a cirkev vyjadrujú realitu kresťanskej plurality. Pritom slovo „konfesia“ je odborné slovo používané od reformných dôb spravidla na vyjadrenie rôznych formulácií článkov viery, ktorými sa vzájomne odlišovali niektoré prúdy reformácie, ktoré sa v priebehu času vyvinuli do samostatných cirkví. V súčasnosti väčšina protestantských kresťanov spokojne žije svoje kresťanstvo bez hlbšej (či len veľmi povrchovej) znalosti konfesie cirkví, ktorej sú členmi. Presné porozumenie konfesným rozdielom medzi cirkvami ostáva čím ďalej viac len pre špecialistov aj medzi duchovnými. Logickým predpokladom nadcir-

kevnosti, nadkonfesionality a naddenominačnosti je, že jestvuje kresťanstvo bez cirkevnej príslušnosti. Ak by jestvovalo kresťanstvo bez cirkevnej príslušnosti, akési naddenominačné či nadcirkevné kresťanstvo, to znamená, že jestvuje kresťanstvo mimo kresťanskej cirkvi. Takéto tvrdenie je však všeobecne považované za heretické, čo správne cítia aj zástancovia „naddenominačnosti“, lebo spravidla hneď uvádzajú počet cirkví, z ktorých pochádzajú ich členovia či pracovníci.

Podobne obsahové rozlišovanie medzi cirkvami a denomináciami je vlastné v slovenskom jazykovom priestore len pre jednu, Pánu Bohu dobre známu protestantskú cirkev, ktorej lídri zvyknú nazývať ostatné protestantské cirkvi denomináciami a pritom roky spolu s nimi strácajú počet členov.

Preto vecne správne a biblicky presné vyjadrenie je „medzicirkevné“, prípadne „ekumenické“. Týmto je vyjadrené, že činnosť, aktivita či služba je konaná kresťanmi z viacerých cirkví, prípadne sa na nej podieľajú aj formálne viaceré cirkvi. Podobne pre vyjadrenie skutočností, že z vieroučného hľadiska obsah činnosti zostáva na úrovni, ktorá je spoločná a rovna-

ká pre väčšinu kresťanských cirkví sa dá vyjadriť práve vyššie uvedenými prívlastkami medzicirkevný, ekumenický, kresťania z viacerých cirkví a pod.

Vďaka Pánu Bohu za to, že nad cirkvami, konfesiami, prípadne denomináciami je len Pán Boh, a nie nejakí ľudia, či nejaké občianske združenia.

*Ondrej Garaj, Levice
(Zakladateľ a vedúci*

viacerých kresťanských medzicirkevných občianskych združení.)

**AD: HARMÓNIA KEPLEROVHO
SVETA, DIALÓG 12/2011)**

Článok o Keplerovi mi „pohladil dušu“. O Keplerovom súkromnom živote som vedel asi dosť malo. Vždy ma viac zaujímal ako jeden z najväznejších vedcov svojej doby. Vedel som síce, že pôsobil aj v Prahe, že pracoval s Tycho de Brahe a podobne. Ale nikdy som si osobitne neuvedomil, že bol vystavený protireformačnému prenasledovaniu a že mal problémy aj s luteránmi. Článok má dostatočnú informačnú hodnotu a približuje život veľkého vedca. Je dobré pripomínať si životné osudy našich predchodcov.

Dalibor Krupa, Bratislava

ČO PREZRÁDZA NÁZOV ALEBO O ČÍTANOSTI DIALÓGU

Dialóg vstúpil do piateho ročníka. Možno si to neuvedomujete, ale je to jeden z mála časopisov, postavený na tom, že ho nepíšu profesionálni redaktori, ale že ho vo veľkej miere píše čitateľ. Počas štyroch rokov sa na jeho stránkach objavilo množstvo článkov od rôznych autorov. Každý autor prispel podľa svojho obdarovania v snahe poslážiť, podeliť sa o svoje myšlienky s inými. Papierový náklad nám dáva predstavu o čítanosti časopisu. Ani my však neobchádzame súčasný mediálny trend a umiestňujeme Dialóg aj v elektronickej podobe na www.mediasvatava.sk

s kliknutím na titulku Dialóg. A tak sme sa pozreli trochu na štatistiku návštevnosti na webe. A ponúkol sa celkom zaujímavý pohľad na to, čo zaujalo čitateľov Dialógu na webe. Počítač zoradil články podľa návštevnosti. Vyše 20 článkov malo vyššiu návštevnosť ako 1000/každý. Možno tento prehľad zaujme aj vás a tak uverejňujeme aspoň prvú dvadsiatku. (V zátvorke je počet otvorení.) 1. *Nový preklad biblie* (2105), 2. *Rozvody* (1813), 3. *Kríza rodiny* (1678), 4. *Hudba v Cirkvi bratskej* (1593), 5. *Ekuména* (1511), 6. *Božia misia* (1504), 7. *Ovocné stromy a ja* (1418), 8. *Ježiš*,

dane a my (1415), 9. *Diakonia alebo podnikanie* (1407), 10. *O čase a priestore* (1319), 11. *Najpodstatnejšia je viera* (1284), 12. *Homosexualita a my* (1266), 13. *Interupcie a my* (1250), 14. *Identita Cirkvi bratskej* (1243), 15. *Betlehemska hviezda, záhady...* (1216), 16. *Vízia a budúcnosť CB* (1209), 17. *Cirkevná vs. Pohanská kultúra* (1192), 18. *Evolúcia a Boh* (1182), 19. *Další biftek je už moc* (1124), 20. *O sektárstve a sektách* (1113).

Túto štatistiku naozaj možno hodnotiť z rôznych hľadísk. A nezaručuje, že tí, čo si články otvorili, ich aj prečítali. Ale, predsa len má tento prehľad niekoľko významných znakov: Je zrejme, že články na webe otvára titulok. Pokiaľ nadpis obsahuje slová, ktoré sa často vyhľadávajú, ako sú: Biblia, rozvod, cirkev, evolúcia, rodina, misia, dane, Ježiš, viera, Betlehem a pod. Sú to výrazy, ktoré zadávame do prehliadačov, ak riešime túto problematiku. Ďalšie, čo prezrádza štatistika je, že návštevnosť článku nezáleží od jeho dĺžky, ale od toho, ako dlho je na internete. Možno len do určitej miery, ale nerozhoduje o tom, či sa článok v dlhodobom horizonte dostane na top pozíciu. Do prvej dvadsiatky sa dostali aj články napísané neskôršie. Ďalšou skutočnosť, ktorú z tohto zoznamu môžeme vydedukovať je, že počet kliknutí nič nehovorí o kvalite príspevku. Vari najlepšie je to vidieť na článku „*Další biftek je už moc*“. Kuchári však podľa neho asi nevarili a domáce gazdinky, ktoré klikli na tento článok ani netušili, že za ním sa skrýva duchovná analýza spoločnosti. Zaiste podľa toho receptu nevarili. Je zaujímavé, že meno, známosť, odbornosť autora v tejto štatistike nehrá nijakú významnejšiu úlohu. Skôr téma.

Niekedy začiatkom minulého roka sme využili aj ponuku tvorcov portálu, na ktorom sú sústredené prakticky všetky kresťanské printové médiá zo Slovenska i Česka. Išlo nám o to, aby sme upozornili návštevníkov portálu na to, že sme a využili aj možnosť ďalšieho šírenia názorov a myšlienok, ktoré uverejňujeme na stránkach Dialógu. Každé médium má možnosť ponúknuť na čítanie jeden svoj príspevok v plnom rozsahu aj v grafickej časopiseckej úprave. Štatistika návštevnosti je priamo na stránke automatická – týždenná, mesačná a ročná. Najčastejšie ponúkame naše besedy, ale aj rôzne kratšie príspevky a komentáre i rozhovory s našimi hosťami. Na to, že Dialóg je určite jeden z najmenších kresťanských časopisov (nákladom) v uvedenom regióne, sa za návštevnosť nemusíme hanbiť. Momentálne je tam k dispozícii 9 našich príspevkov. Každý z nich bol otvorený viackrát, ako je predpokladaný počet členov rodiny autora. V týždenných štatistikách sa takmer pravidelne umiestňujú naše príspevky na popredných miestach, viacero týždňov boli najčítanejšie. Dôležitejšie (pretože sme mesačník) je pre nás mesačné hodnotenie. Aj tu sa naše príspevky držia po celý mesiac na popredných miestach. Boli besedy, ktoré boli po celý mesiac najčítanejšie. A ako stojíme v ročnej štatistike? Keď dorátam informačné články o pútnických zájazdoch, tak najčítanejší je článok z Katolíckych novín s počtom otvorení 2090. Najčítanejší článok z Dialógu navštívalo ku koncu januára 1455 čitateľov za 10 mesiacov. Je to článok T. Sedláčka: *Mučivá muška jenom zlatá...*

Uvedieme aj prehľad ostatných našich príspevkov z ponuky na www.krestanskemedi.sk. (Názov – počet návštev/počet mesiacov). 2. *Pri šálke s manželmi Kramárovcami* (1309/11), 3. *Z podvečera do zboru* (1290/12) Po roku už nie je v ponuke. 4. *Božie vyvolenie a spása* (1150/8 m), 5. *Máme na to?* (1080/7), 6. *Náboženstvá zvané evolúcie* (806/6), 7. *O kresťanstve v Juhokórejskej armáde* (403/3), 8. *Cirkev alebo združenia* (297/2,5), 9. *Tlačienica pre uchom ihly* (247/2), 10. *O harmónii a otvorenosti* – rozhovor s manželmi Jurčovcami (128/1), *Pri šálke s Ewaldom Danelom* (80/2 týždne).

To znamená, že v priebehu roka si príspevky z Dialógu otvorilo a veríme, že aj prečítalo, takmer 8 a pol tisíc čitateľov.

Prečo tieto, možno, nezábavné štatistiky uverejňujeme? Dialóg je nákladom drobný časopis, čo zodpovedá veľkosti cirkvi, v ktorej má svoje domovské miesto – Cirkvi bratskej. Po štyroch rokoch každoročného mierneho nárastu odberateľov objednávky v domovskej cirkvi na rok 2012 mierne klesli. Vďaka Bohu, tento úbytok aspoň čiastočne vyrovnali objednávky z mimo CB. Klesla aj finančná podpora zo strany RCB. Pri takom nízkom náklade hýbe ekonomikou časopisu každé euro, každé nepredané číslo. Je len samozrejme, že si kladíme otázku, či je Dialóg naozaj potrebnou motykou na Božej vinici, či oslovuje a ako oslovuje... Už sme spomínali, že na rozdiel od väčšiny časopisov sme postavili na tom, že si ho čitatelia budú písať sami, že bude tribúnou myšlienok, názorov, postojov veriacich i kazateľov, ktorí sa chcú podeliť o ne v širšom spoločenstve ako v rodinách či na bohoslužbách. Keď sa pozrieme späť na tie štyri ročníky, uvedomujeme si, a tu už nebudeme používať štatistiku, že tento zámer si osvojila len veľmi malá časť kazateľov domovskej cirkvi. Na ich spočítanie netreba ani prsty jednej ruky. V zboroch, kde sú kazatelia aktívni, sa Dialóg odoberá a zrejme aj číta úmerne k aktivitám kazateľa, alebo členov zboru. Horeuvedené štatistiky sú pre nás akýmsi orientačným testom, či vieme osloviť, či máme čo povedať, či prinášame témy a posolstvo, ktoré ľudia potrebujú. Čísla ukázali, že nie sme úplne bezzubí. No je možné, že sme aj trochu unavení. Mesačník je mlyn, ktorý nemôže ísť naprázdno. Naplníme ho ako vládžeme, aj keď možno s pocitom miernej únavy a opotrebovanosti. Ľudí je málo, roboty veľa. Keď som jednému z našich bývalých aktívnych autorov povedal, nech opäť siahne do „šuflika“ a prispeje, lebo máme pomenej príspevkov, povedal: pravidelne každý mesiac dostávam Dialóg, vidím, že funguje, je čo čítať, takže vidím, že sa oň starajú, a tak si človek ani neuvedomí, že treba aj písať, aby bolo čo čítať...

Na cirkevnej pôde funguje množstvo projektov, ktoré ich zakladatelia nazývajú Projekty viery. Ak tieto slová vnímate ako prejav skepsy a porazenectva – tak, prosím, nie. Je to len povzdych, lebo chodník, po ktorom máme ísť, je trochu strmší, ako sme čakali. Napokon, v novoročnom verši nám to Pán Boh predostrel slovami: „*To som vám hovoril, aby ste vo mne mali pokoj. Na svete budete mať súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet.*“ (Jn 16, 33)

Gabriel Gajdoš, Bohuslav Piatko

PRI ŠÁLKE S... DANIELOM LIŠKOM

sa rozprávala
LUBOSLAVA STRAKOVÁ

Foto:
ARCHÍV DL

O BOHU A CESTOVANÍ

Nedávno si sa vrátil z cesty po Indii. Čo bolo твоjim cieľom? Kde presne si vlastne bol?

Išlo o návrat do hôr v severnej Indii po viac než dvoch desaťročiach. Aby som videl zmeny, ktorými táto časť sveta prechádza. Zaujímať sa o kultúrne dedičstvo himalájskeho priestoru. A snažiť sa ho zmapovať.

V tejto krajine je asi iné vnímanie Boha a náboženstva, alebo si sa stretol aj s našim kresťanským ponímaním?

V západnej časti najvyšších hôr sveta prevláda islam. Na severe tibetský budhizmus a archaické náboženstvo bön. Na juhu prevláda hinduizmus. Na himalájskom východe v indickej časti, v posledných rokoch takmer polovica ľudí opustila animistické kulty. A prijala kresťanstvo. Dnes tam stretnete prvú generáciu rímskych katolíkov a baptistov.

To znie dosť zaujímavo, že v takom úplne odlišnom prostredí sa mohlo niečo také udiť a mierovou cestou.

Predstavme si bambusovú džungľu na pomedzí východnej Indie, Tibetu a Barmy, plnú duchov a démonov. Získanie si priazne

nadprirodzených síl pohltí podstatnú časť skromných príjmov obyvateľov pralesa. Do takto spútaného prostredia prichádza oslobodzujúce posolstvo evanjelia. Zhodou okolností v tejto oblasti nepôsobila „konkurencia“ z tábora moslimov alebo budhistov. A pre hinduistov, príslušníkov nemisijného náboženstva, bolo pôsobenie medzi „kastovo nečistými“ horskými kmeňmi nepredstaviteľné (Hinduizmom sa nemôžete stať z vlastného rozhodnutia. Musíte sa narodiť rodičom hinduistom).

Je niečo, čo ťa tam najviac oslovilo? Ovplyvnila ťa táto cesta?

Každá cesta prináša novú skúsenosť. Aj teraz som mal možnosť navštíviť 5–6 horských údolí, ktoré som doposiaľ nepoznal. V druhej polovici augusta prepukla v Indii protikorupčná revolúcia. Déja-vu Novembra '89. Rečníci na námestiach sa vyznávali, aké ponižujúce a ťažké je žiť v prostredí, kde každý každého podpláca. Desaťtisícové davy skladali verejné prisahy, že úplatok už viac nedajú, ani nevezmú. Nezišla by sa takáto revolúcia aj u nás?

Asi áno, máš s tým aj vlastné skúsenosti, keď si sa aktívne

DANIEL LIŠKA sa narodil sa v Košiciach v roku 1959. Študoval na Baníckej fakulte VŠT v Košiciach, po jej skončení na VŠV v Košiciach. V rokoch 1985–1989 pracoval ako výškový špecialista a turistický sprievodca. Od roku 1991 je živnostníkom.

Vzdialené exotické krajiny. Muž kráčajúci v búrke, mraze, snehu s ťažkým batohom, vybavený filmovou technikou, aby nám mohol sprostredkovať, čo asi nikdy neuvídime na vlastné oči. Počas cesty sa zamýšľa nad významom času, Božím slovom a zmyslom života. Daniel Liška nám o svojom živote a cestách, o ľuďoch, s ktorými sa stretol a čo ho oslovilo na poslednej ceste v Indii. Zároveň sa podelí o dojmy z pobytu v Nepale, kde sa nachádza v čase rozhovoru.

zapojil do Nežnej revolúcie v 89. a podľa mojich informácií si bol aj poradcom prezidenta Václava Havla. Ako si spomínaš na toto obdobie?

Musím to povedať s úsmevom: Okrem prípravy niekoľkých pracovných ciest po východných častiach republiky som pánovi prezidentovi do života veľmi nevstupoval. Na miesto prezidentského poradcu som našiel náhradníka a radšej som sa vzdialil do Tibetu. Domov som sa vrátil v zime 1990, do celkom inej atmosféry než v akej som odchádzal. Pravdu a lásku (heslá Novembra '89) valcovali lož a nenávisť.

Vráťme sa teda radšej späť do Tibetu. Akí ľudia tam žijú, v čom sú iní a rovnakí ako my? S čím zápasia a na druhej strane, čo ich teší?

Ťažko odpovedať, keďže Tibet ako samostatný štát neexistuje. V minulosti územie Tibetu zasahovalo do severného Pakistanu alebo až do západného vnútrozemia Číny. Podstatnú časť niekdajšieho Tibetu si v päťdesiatych rokoch 20. storočia prisvojili Číňania. A dnes na týchto územiach žije viac Číňanov, než Tibetánov. Mnoho Tibetánov pred čínskou inváziou utieklo

do okolitých štátov, kde vytvorili súdržnú komunitu. Číňania majú nepochybne inú mentalitu, než Tibeťania. Tí sú povestní úsmevom a dobrosrdečnosťou. Svet sa tu delí na svet s elektrinou a bez elektriny. A potom, či sa domáci stretávajú s vonkajšími vplyvmi v podobe prichádzajúcich čínskych prisťahovalcov, turistov a televízie.

A tiež veľmi záväži, či ste členom komunistickej strany. Potom patríte k privilegovanej vrstve. Iný je život v meste, iný na pustatine, kde žijú kočovní pastieri a stáda pasúcich sa jakov, oviec a kôz. V odlahľých končinách, kde turistu vidia raz za „uhorský rok“, boli ľudkovia prívetiví, sladkí ako med. Už na letisku pri návrate domov, nemožno v tvárach našich ľudí prehliadnuť smútok a vážnosť. Himalájsky človek je zrejme obdarený väčšou dávkou životného optimizmu.

Spomínal si, že si sa tam stretol s misionármi, ako tam žijú a šíria kresťanstvo?

Dokonca dnes ma oslovila Tibeťanka, žijúca v Dardžilingu. Ako rehoľná mníška istého katolíckeho rádu pracuje v miestnej nemocnici. A pred niekoľkými dňami mladučký kuchár v hoteli, kde som nocoval, sa mi vyznal z odhodlania šíriť posolstvo Ježiša Krista. Ako prví šíritelia kresťanstva prichádzajú do himalájskeho priestoru Jezuiti z Portugalska už v prvej polovici 17. storočia. Najväčšie, architektonicky najzaujímavejšie kresťanské svätostánky pochádzajú z čias Britského impéria. Podmienky pre misijnú prácu kresťanov sú momentálne najpriaznivejšie v Indii. Pre čitateľov Dialógu bude zaujímavé spomenúť spoločenstvo Moravských bratov v severoindickom

Leh v Ladaku – počas nedeľných bohoslužieb u Moravských bratov

kom Ladaku, na hranici s Pakistanom a Tibetom. Pokračovatelia Jednoty bratskej z Ochranova (dnes Herrnhut v juhovýchodnom Nemecku) vysielali misionárov do tých najodľahlejších končín sveta. Jedna z ochranovských skupín v polovici 19. storočia vycestovala do Mongolska. Napokon zakotvila v horách severnej Indie. Okrem kostola postavili prvú školu a nemocnicu. Škola v Leh už 120 rokov vzdeláva ladckú mládež. Okrem obdobia zimy medzi decembrom a marcom. Vtedy je doba prázdnin a všetci sa sústreďujú na prežitie krutých mrazov. Fascinujúca je aj prekladateľská práca misionárov z Ochranova: H. A. Jäschkeho a A. H. Franckeho. Zaujali ma ich originálne prístupy pri prekladaní Biblie do klasickej tibetčiny a ladčiny. Zbieral som aj informácie o tzv. apokryfných textoch, popisujúcich život biblických postáv v Indii. Kuriozita, ktorá si nezaslúži serióznejší záujem.

Prečo, čo sa v tých textoch také kuriózne popisuje?

Zopár cestovateľov zo Západu v rozpätí polovice 19. storočia a prvej polovice 20. storočia, počas ciest po Kašmíre a Ladaku,

malo údajne možnosť nahliadnuť do 1500 rokov starých textov. Tie mali popisovať neznámu periódu Ježišovho života medzi jeho štrnástym a tridsiatym rokom, keď sa mal zdržiavať v Indii a Perzii. Iná skupina cestovateľov, pohybujúca sa približne v rovnakom čase na rovnakých miestach, nenašla po zmienených textoch žiadnu stopu, i keď sa o to veľmi usilovala. Nikolaj Notovič, rozčlenil tieto texty do štrnástich kapitol, ktoré koncom 19. storočia publikoval. Avšak bez predloženia dôkazu o existencii autentického zdroja. Aj neskorší „nálezcovia“ stôp po pobyte Ježiša v Indii postupovali diletantsky a arogantne. Migrácia osôb, myšlienok a tovarov medzi Palestínou a Indiou pred dvoma tisícročiami mohla existovať. Takúto hypotetickú možnosť aj v súčasnosti zopár autorov pokladá za vedecký dôkaz Ježišovej prítomnosti v Indii. Z knihy „Ježiš žil v Indii“, od nemeckého autora Holgera Kerstena, sa predalo 4 milióny výtlačkov. Pritom práce serióznych historikov si často povšimnú iba ich kolegovia historici. Vysokou imagináciou boli a sú obdarení aj uctievatelia hrobky Rozabal v Srínagare, ktorú považujú za Ježišov hrob. Podľa nich v Kašmíre nájdete aj hrob Ježišovej matky a proroka Mojžiša...

Minulý rok si dokončil zaujímavý dokument, ktorý bol u nás ocenený. Čo ta inšpirovalo, čo to pre teba znamená?

Pokúsil som sa zachytiť život v Bhutáne – poslednom himalájskom kráľovstve. Ceny by ale mali udeľovať výrobcovi nahrávacej techniky a softvéru. Videokamery sú dnes natoľko „múdre“, že je umením niečo pokaziť. V konečnej fáze ►

Leh v Ladaku – pred misijnou školou Moravských bratov

výroby filmu spájate niekoľko surovín (obraz a zvuk) do jedného celku. A to mi práve pre prítomnosť tolkej techniky neprípadá veľmi kreatívne. Obzvlášť tých 600 hodín presedených pri počítači. Natíska sa otázka, či to bola dobrá časová investícia. Na druhej strane, nič iné nezachytí vzdialené končiny sveta komplexnejšie ako film.

A čo ďalšie plány? Určite ich máš veľa..

Kto chce rozosmiať Pána Boha, nech porozpráva niečo o svojich plánoch. O budúcnosti radšej takto – ak Pán Boh dá, prezimovať by som mal uprostred mrazivých himalájskych končiarov s kamerou a fotoaparátmi. Potom ma čaká obdobie s účtovníctvom, ktoré je mojim hlavným sponzorom. To za predpokladu, že svet finančného biznisu medzitým neskončí ako večierok na Titaniku.

V čase tohto rozhovoru si momentálne opäť na cestách v Nepále. Pripravuješ teda nový film o nezmapovaných miestach a kultúrach?

V týchto dňoch som nakrúcal film o Šerpochoch, ktorí sami seba nazývajú Šarpa – ľudia Východu. Azda niet známejších a húževnatejších obyvateľov hôr. Spoločensky sa v posledných rokoch táto komunita výrazne rozčlenila na „elitu“, pôsobiacu v cestovnom ruchu a na horalov s tradičným pastierskym a poľnohospodárskym spôsobom života. Fascinuje ma stále prítomný fenomén „dvoch hodín.“ Znie ako orientálna múdrosť. Že by išlo o paralelu s našim duchovným rastom? Ráno sa spýtate, ako dlho potrvá cesta z miesta A do miesta B. Po celodennom pochode v svižnom tempe večer dostanete odpoveď: cesta do miesta B potrvá ešte dve hodiny. Alebo hodiny tri. V čase môjho príchodu na letisku v Lukle pod Mount Everestom zostalo zaseknutých viac než 3000 turistov. Zlé počasie znemožnilo lietadlám pristávať. A keď sa hmľa rozplynula, niektorí cudzinci použili páste, aby sa prebili do lietadla. Nepálci nechápali, prečo sa cudzinci zrazu ponáhľajú, keď celé týždne míňali čas v bezcieľnom chodení po horách. Ešte stále tu

platí, že my máme hodinky a ľudia Východu majú čas. Práve som opustil domácnosť Ang Rita Šerpu, známeho aj na Slovensku. Pri výstupe na najvyššiu horu sveta v roku 1984 sprevádzal aj našich horolezcov. Spomínal posledné chvíle Jozefa Psotku, ktorý sa z Everestu nevrátil, ako na najťažšiu skúsenosť svojho pohnutého života.

O Božej prítomnosti a veľkoleposti som nikdy nepochyboval

Vráťme sa trochu aj do tvojho osobného života. Môžeš nám porozprávať niečo o rodine, z ktorej pochádzaš? Bol si k Bohu vedený od detstva?

Otcov otec na počiatku 20. storočia patril k šíriteľom Modrého kríža. Otca v polovici tridsiatych rokov 20. storočia, počas jeho pražských štúdií formoval kazateľ František Urbánek. „Jen, aby byl Pán Bůh oslaven,“ hovoril otcovi, keď sa vyberal na Voskovca a Weřicha do Osvobozeného divadla. Celé šesťdesiate roky 20. storočia ma rodičia brávali na kázne kazateľa Františka Ciesara. Prešovská modlitebňa praskala vo švíkoch. Stlačený medzi nohami stojacich poslucháčov, vo vydýchanom vzduchu som aj odpadol. Neskôr k modlitebni pristavali prístavok. Kázne sme počúvali z reproduktora, usadení na stoličkách. Nevieť ako iné deti, napríklad vedľa mňa sedávajúci Daniel Pastirčák, ale ja som si z tých kázní nič nezapamätal. Iba atmosféru a kazateľov zamatový hlas. Až z odstupom času som silu kazateľovho posolstva mohol oceniť zo zvukových záznamov. Tie kázne mali kompozíciu ako dobrá symfónia.

Patríš do košického zboru Cirkvi bratskej, kde aj aktívne slúžiš prekladom kázní zahraničným návštevníkom. Spomínaš si na svoje obrátenie, čo ťa na evanjeliu oslovilo?

Pokrstený som bol u luteránov. Papierovo som teda luterán, aj keď na Martinovi Lutherovi si viac než teológiu cením jeho odvalu. Málokto ovplyvnil dejiny sveta ako on. Bohoslužieb v CB, aj keď nie som jej členom, sa s menšími prestávkami zúčastňujem takmer päťdesiat rokov. Spiritualita nie je uniforma, ktorá sa dá obliecť na dve hodiny v nedeľu predpoludním. Ak v našich životoch oddeľujeme sakrálne čas od profánneho, potom je to chodenie okolo kaše, ktorú nikdy neokúsime, pretože pre obráteného človeka je každá, aj zlá chvíľa požehnaním, za ktorú prejavuje Bohu vďačnosť. Pri spätnom pohľade vidím vo svojom živote dva majáky: moment úžasu stvor-, či päťročného dieťaťa pri prvom vedomom pohľade na nočnú augustovú oblohu. Prvé uvedomenie si majestátnu stvorcu a Stvoriteľa. A potom 5 rokov stará skúsenosť, ktorú môj priateľ teológ zadefinoval ako osobné zjavenie. Skúsenosť, o ktorú som sa nepričinil. Prišla, ako nevídaný dar. Ak by sme naše životy prirovnali k plavbe moreplavca po oceáne, obrátenie by som videl ako okamih, kedy si naplno uvedomím, že k druhému brehu sa vlastnými silami nedoplavíme. Sami stroskotáme. Odovzdávanie našej plavby do Božích kormidiel je však práca na každý deň.

Človek sa počas života vyvíja, mení skúsenosťami, situáciami, ľuďmi. Takisto aj jeho viera v Boha dozrieva. Ako je to u teba?

Občas myslievam na výrok Grahama Greena, ktorý povedal, že v Boha neverí, lebo on sa Boha dotýka. Dotýkanie sa mi javí ešte intímnejšie, než samotná viera. Bohu, na rozdiel od nášho suseda v paneláku, môžeme tykať. O jeho prítomnosti a veľkoleposti som nikdy nepochyboval. Nemám za sebou žiadne ateistické obdobie. Ak by som si mal nájsť na mňa ušitý biblický príbeh, vybral by som stretnutie Ježiša s bohatým mlá-

dencom. Z Biblie si radi vyzobávajú zrníčka, ktoré nám chutia. Málokto je zrelý prijať biblické posolstvo ako celok. Počas tejto himalájskej cesty som mal mnoho času čítať evanjeliá v súvislom celku. Slobodné a oslobodzujúce. V štyroch evanjeliách viac než 50-krát spomína Ježiš kráľovstvo nebeské. Lieči, kam príde. Činí zázraky. Neodsúva ich na zajtrajšok, alebo na onen svet. Robí ich tu a teraz. Je to posolstvo prítomnosti. Preto spôsobuje osviežujúci prievan v mojom vnútri, ale i zahanbenie. Avšak pokúšať sa za každú cenu slovné vyjadriť jeho pôsobenie, môže viesť k nedorozumeniu. Sú sféry, ktoré sa oplatí prežívať v mlčaní.

Pôvodne si vyštudoval veterinárstvo, no neostal si vo „fachu“, prečo?

Po skončení školy som oslovil viac než tridsiatku potenciálnych zamestnávateľov. Nikde ma nechceli. Až na jedno roľnícke družstvo pri Leviciach. Ponúkli mi miesto zootechnika stredoškolačka, bez možnosti postupu na miesto veterinára, s mesačným zárobkom, ktorý sa rovnal môjmu víkendovému zárobku pri výškových prácach, ktoré som vtedy vykonával.

Venuješ sa aj maľovaniu a plastike. Pracuješ teraz na niečom?

Tejto závislosti sa síce už asi nezbavím. Nie tak dávno, po návrate z výstavy Michelangela, prezrel som si svoje kresby. Rozosmiali ma. Ťarbavé ako tanec kozy na ľade. Občas je dobré postaviť pred seba takéto zrkadlo. Človek sa rád vidí v lepšom svetle, než v akom sa v skutočnosti nachádza.

Si taký širokospektrálny človek, ktorá oblasť je pre teba najbližšia?

Z posledného roka som strávil niekoľko mesiacov v chôdzi. Ideálny priestor pre modlitbu. Ideálnejšie je z modlitby vôbec nevychádzať. Čas každého z nás je limitovaný. Musíme si klásť otázku, či to, čo robíme, má zmysel. A či, ako to hovorieval kazateľ Urbánek, bude pán Boh v našej práci oslávený. Aj v zmysle slov apoštola Pavla sa pýtajme, či človek nestvára neuzitočné veci. Teraz, keď už som medzi Šerpami, ktorí sú budhisti, spomeniem Budhov výrok: „Vašou prácou je zistiť, čo je vaša práca. Až to zistíte, vykonávajte ju zo všetkých síl.“ Ja som zatiaľ prišiel na to, čo robiť nechcem. ■

Pripravil:
BOHUSLAV PIATKO

Foto z besedy:
BOHUSLAV PIATKO,
Z AKTIVÍT ARCHÍVOV OZ,
NZ A JURAJ KUŠNIERIK

CIRKEVNÉ ALEBO OBČIANSKE?

Andrej Moravský

Štefan Evin

Miroslava Števková

Ľubica Prištiaková

Miroslav Haszics

V 10. čísle minulého roka sme sa v Dialógu po prvýkrát s našimi hosťami z Bratislavy vážnejšie zamysleli nad cirkevnými i občianskymi aktivitami veriacich i neveriacich pod trochu vyzývavým názvom: CIRKEV ALEBO ZDRUŽENIA? Fungujú viac, alebo menej úspešne pri cirkvi i pri mnohých zboroch. Sľúbili sme, že sa „cirkevnému tretiemu sektoru“ budeme v tomto roku venovať väčšími či menšími sondami podrobnejšie.

Dnes prinášame pohľad aktivistov a kazateľa z levického zboru Cirkvi bratskej.

Pozvanie na besedu prijali:

Miroslava Števková, riaditeľka účelového zariadenia zboru CB Mládežnícke centrum KONTAKT, **Ľubica Prištiaková**, riaditeľka občianskeho združenia MIESTO V DOME, **Miroslav Haszics**, riaditeľ a **Andrej Moravský**, člen Správnej rady neziskovej organizácie SENIOR GARDEN a levický kazateľ CB **Štefan Evin**.

NOVÁ IDENTITA?

Základná otázka taká istá ako v Bratislave: Občianske alebo cirkevné? Odpovede...?

Posúďte sami:

M. Števková: Myslím si, že problém – občianske alebo cirkevné dosť závisí do toho, v akej dobe čo vzniká, kto je na začiatku aktivity. Mne sa bratislavská beseda páčila, lebo z nej bolo cítiť, že hovoria ľudia zo života, so skúsenosťami, že to nie sú teórie od stola. Hovorili o svojej osobnej skúsenosti z doby, v ktorej svoje aktivity rozbiehali. Ja osobne som aj za účelové zariadenia cirkvi, aj za cirkevné aktivity aj za občianske združenia. Každý raz začínal a musel sa pre formu aktivity rozhodnúť. Istým podmienkam a cieľom vyhovuje jedna forma, pre iné je vhodnejšia iná. Niekedy sú spoločenské okolnosti viac naklonené občianskym aktivitám, inokedy cirkevným.

Čo sú určujúce okolnosti?

M. Števková: Napríklad – ako prácu financovať. Spomínam si, že keď sme rozbiehali sociálnu prácu pod názvom Miesto v dome, tak nám bolo jasné, že ak chceme zohnať peniaze z eurofondov alebo z nejakých nadácií, musíme ísť občianskou cestou, lebo sme mali skúsenosti, že oni a priori nepodporujú cirkevné organizácie. Keď si dnes pozerám niektoré granty pre Kontakt, tak vo väčšine prípadov narazím na to, že sú určené len pre neziskové organizácie

a občianske združenia. Cirkevné organizácie sú z toho automaticky vylúčené. Preto sme museli v rámci Kontaktu vytvoriť občianske združenie Informačné centrum, aby sme sa do niektorých podporných programov dostali. Financie sú čisto pragmatickým dôvodom. No v občianskom združení, aj keď ho rozbehnú veriaci ľudia, nemožno vylúčiť aktivity ľudí zo sekulárneho prostredia. A to niekedy prináša problémy. V občianskom združení sa ťažko obhajujú niektoré kresťanské hodnoty. V účelovom zariadení cirkvi je to jednoduchšie a jednoznačnejšie – má svoje mantinely, ktoré sú obhájiteľné.

Š. Evin: Možno to ani nie je najšťastnejšia formulácia – cirkev alebo združenie, ako to bolo v tom titulku.

Titulok bol trochu provokačný, ale mal na mysli skôr: cirkevné alebo občianske...

Š. Evin: To je v podstate jedno, lebo takéto delenie v každom prípade vytvára akúsi nútenú deliacu čiaru medzi týmito aktivitami. Ale my sme aj občania, aj členovia cirkvi. Nikto sa nás nepýta: cirkevník alebo občan? Nikto sa nás nepýta preto, lebo žijeme v kultúrnospoločenských podmienkach, kde sa takéto otázky nekladú. Môžeme slobodne vyznávať svoju vieru a žiť pri tom plnohodnotný občiansky život. Kresťan je rušňovodičom, lekárom, sudcom i politikom...

Ja by som to „cirkevné“, „kresťanské“ chápal v širších súvislostiach. No faktom je, že sa v týchto voľbách ešte len učíme plávať a hľadať vhodné právne formy. Keď sa vrátíme do 19. storočia, kde sú počiatky našej cirkevnej denominácie, tak vieme, že vtedy nemohla len tak vzniknúť nová cirkev. Nové protestantské skupiny sa etablovali len tak, že využili právo na spolčovanie sa a na základe zákona o spolkoch sa začali stretávať a konať. Z tých čias nám ako dedičstvo zostala aj terminológia (predseda, tajomník, pokladník...)

Dnes môžu fungovať aj malé cirkvi, aj veľké združenia...

Š. Evin: To je úplne v poriadku. Žijeme v prostredí, ktoré formujeme priamo i nepriamo tým, že sme občanmi tejto krajiny, máme občianske práva a aj cirkev má určité práva na fungovanie a združovanie sa. Možno je ešte skoro hodnotiť, ktoré formy sú lepšie – cirkevné alebo občianske. Zatiaľ sú to všetko iba krátkodobé poznatky, lebo sme, aspoň na Slovensku, prvolezci, naša generácia to nemá odskúšané.

Na základe čoho ste sa rozhodli, čo bude účelové cirkevné a čo bude občianske?

Š. Evin: Skúsím to povedať chronologicky, keď sa pozriem dozadu, súviselo to s našou odvahou, malými skúsenosťami a väčšími cieľmi a s tým, čo si ako zbor môžeme ►

KONTAKT

– Mládežnícke centrum:

Je účelovým zariadením zboru CB v Leviciach – špeciálne zameraným na prácu s mladými ľuďmi.

Na začiatku 90. rokov sa objavila túžba mať takéto zariadenie, ktoré by nefungovalo na pôde zboru. Práca sa začala realizovať v rokoch 2001–2002 a Kontakt bol otvorený v roku 2004. Zámerom bolo vytvoriť klubové prostredie pre mladých ľudí z mesta i pre našich mladých, aby sa vytvárali nové vzťahy, kontakty.

Klubu Kontakt predchádzala vyše 10-ročná klubová činnosť pod názvom Quo vadis raz do týždňa v prenajatých priestoroch. Postupne vznikla potreba rozšíriť klubovú činnosť na každý deň a na to bolo treba mať vlastné priestory. A potom to už išlo. Kontakt funguje, hoci nenaplnia, podľa slov kazateľa Štefana Evina, všetky očakávania všetkých. Tie sú odlišné: Jedna časť zboru očakávala vytvorenie priestorov pre vlastné deti, iní vznik Kontaktu vnímali ako priestor pre deti z mimocirkevného prostredia. Kontakt funguje kdesi na rozhraní.

Sídlí v budove, ktoré je vo vlastníctve zboru CB v Leviciach.

V súčasnosti Kontakt navštevuje viac detí z mesta ako zo zboru.

Vedenie (Správna rada a riaditeľka) – členovia zboru CB v Leviciach.

Personál – väčšina pracovníkov (okrem jedného) je z levického zboru.

Financovanie je náročné. Zariadenie získava príjmy z prenájmu priestorov a z 2%, no prežíva najmä vďaka zborovým dotáciám a podpore zo zahraničia z partnerských cirkevných zborov.

Kontakt je otvorený od 12:00 do 21:00 hod. (cez víkend od 15:00 do 21:00). Okrem pravidelných aktivít (Quercus kluby, diskusné, literárne, jazykové kluby, párty, JesusHouse večery...) sa veľký dôraz kladie na neorganizovanú prácu s mladými počas týždňa (neformálne rozhovory, spoločenské hry, spoločné čítanie Biblie...). Na prizemí budovy je mladým k dispozícii nefajčiarska a nealkoholická kaviareň.

dovoliť, čo unesieme, ako tesne chceme aktivity pripojiť k zboru... Niektoré aktivity možno chápať širšie a pri iných sme chceli, aby boli imúnnejšie voči vonkajším vplyvom, aby sme ich viac vedeli uchrániť, aby stáli výlučne na základoch, na ktorých stojí zbor. A z toho vyplýva použitá právna forma. Pri vzniku Kontaktu bolo toto účelové zariadenie „primurované“ k zboru, je akoby prístavbou a hoci má svoje dvere, ktorými sa vchádza a vychádza, má aj dvere, ktorými je prepojené so zborom. Občianske združenie je akoby samostatná stavba, kde stavebníkom môžu byť ľudia z cirkevného spoločenstva, ale je to samostatná budova s vlastným vchodom, dvorom i oplotením. Legislatívny most medzi OZ a zborom neexistuje, existuje len personálna väzba. Nezisková organizácia nám zase umožnila spojiť sily s obcou, kde zbor a obec sú zakladateľmi NO.

Aká je tam záruka ďalšieho vývinu...

Š. Evín: V prvej generácii to prepojenie určite je, v druhej je ešte silné prepojenie a ďalší vývoj je už na ľuďoch... Je pravdou, že v občianskom združení nie je možné zabezpečiť pripútanosť k zboru a je reálna možnosť, že sa odpojí, odpláva. Na to jednoducho treba byť pripravený a my vieme od začiatku, že takýto vývoj môže nastať, že sa môžeme dostať do situácie, keď budeme musieť dať od toho ruky preč. Pri Mieste v dome sme chceli byť v kontakte s mestom, chceli sme byť otvorení mestu a iným organizáciám, zaoberajúcim sa problematikou bezdomovcov a núdznych.

M. Haszics: Keby princípy evanjelia fungovali len v rámci cirkvi, boli by to princípy skleníkové. Ich životaschopnosť a použiteľnosť sa ukáže práve vtedy, keď sa vynesú von. A je jedno, či ide o občianske združenie, neziskovku, alebo účelové zariadenie cirkvi. Samozrejme, existuje aj reálne riziko, že sa tieto subjekty odklonia od svojho pôvodného zámeru. Ale najväčším rizikom pre cirkev je, keby sme nerobili nič, alebo by sme fungovali len za múrmi kostolov. Jednoducho, tieto aktivity dostávajú cirkev

do sekulárneho prostredia a cirkev tam slúži a súčasne testuje svoju životaschopnosť. Opakujem – je jednoduché žiť v kostole. Mimo kostola si môžeme overiť, či to, v čo veríme, funguje aj v reálnom živote. Právne formy sú len prostriedkom. Platí to, čo hovoril Štefan – skúšame a učíme sa.

Aké sú reakcie v zbore? Napríklad tých, čo sa nezúčastňujú na týchto aktivitách? Aká je tvoja skúsenosť ako kazateľa?

Š. Evín: Pripúšťam, že vo väčšom zbore môže existovať 20 % ľudí, ktorí niečo z rôznych dôvodov neakceptujú. Sú takí, ktorí to neakceptujú veľmi radikálne a zásadne a sú takí, čo povedia, že sa im to akosi nepozdáva, lebo to nie je ich srdcová záležitosť. Vždy sme sa snažili získať podporu kľúčovej časti zboru. Každý jeden projekt staršovstvo prezentuje a predkladá členskému zhromaždeniu. To nemôže byť aktivita len staršovstva. Veď to je spojené s peniazmi a s dôverou. Staršovstvo nemôže v tomto procese vynechať zbor. Základnou úlohou zboru je zhromažďovať veriacich, pomáhať im duchovne rásť z evanjelia a spoločne zvestovať evanjelium neveriacim. Vždy pri prezentácii hovoríme, že existuje aj spiatočka. A ak nástroje, ktoré chceme použiť, nenaplnajú tieto zámyery, tak ich opustíme. Je dobre, že sú oponenti, lebo pomáhajú vybrusovať argumenty, vyjasňovať zámyery, spresňovať spôsoby.

Myslíte si, že cirkev stratila dôveryhodnosť a potrebuje si ju získať takýmto spôsobom – cez občianske aktivity?

M. Števková: V tej bratislavskej besede to dosť zarezonovalo. Spomínali školu, kde oni sami odmietli dať do názvu príslušnosť k cirkvi. To asi nie je náš prípad. Neorganizujeme mimozborové občianske aktivity preto, aby zbor v pozadí získal dôveru, alebo aby sme ukryli, že sme z cirkevného zboru. Ja si myslím, že to je viac pragmatické – ide o možnosti získania financií. Mnohí donori a sponzori si myslia, že cirkev sa má živiť sama. My v Kontakte sa dosť cieľavedome snažíme dávať najavo, že sme cirkevným zariadením. Máme to aj na

stenách, že hlavným podporovateľom je Cirkev bratská. Neveriaci rodičia k nám posielajú deti, lebo vedia, že v Kontakte sa nič nekalé nedeje. Ak by som mala zhodnotiť spätné väzby, ktoré sa k nám dostanú, tak sú také, ktorým prekáža, že sme cirkevné zariadenie a sú také, ktorí nás práve preto vyhľadávajú.

L. Prištiaková: Súhlasím s tým, že možnosti financovania sú vážnym argumentom v prospech občianskych združení. Ale dôležitá je aj cieľová skupina, komu ponúkame služby. Je rozdiel prísť s ponukou pre mladých ľudí, lebo tí majú na

v danej dobe za veľký krok vpred, že sme nerobili niečo len pre seba, ale aj pre ľudí z mimocirkevného prostredia. Pri Mieste v dome nám už pomáhali aj partnerské organizácie, v ktorých boli aj ľudia, ktorí neboli späť s cirkvou. Ešte ďalej sme sa dostali v neziskovke SENIOR GARDEN, kde sa na projekte, dá sa povedať, od začiatku zúčastňujú priamo dva subjekty – zbor a obec, ktoré sú veľmi tesne na seba odkázané.

Š. Evín: Ale musíme ešte spomenúť jedno združenie – občianske, ktoré vlastne vzniklo s podporou tohto zboru začiatkom 90.

je v tom, či si ľudia, ktorí pracujú v cirkevnom treťom sektore uchovávajú svoju slanosť. Keď kresťania stratia slanosť, ľudia im prestanú dôverovať. Kresťania, ktorí idú pracovať do takýchto združení, by mali pôsobiť ako soľ a svetlo. A zbory by mali byť takejto aktivity otvorené. Občianske združenia sú fenoménom tejto doby v živote cirkvi a výrazom občianskej spoločnosti. Tak prečo to nevyužiť? To, že sedím v správnej rade našej neziskovky spolu so zástupcami obce, je pre mňa úžasným povzbudením a pre mňa osobne veľkým prínosom.

Len mimo kostola si môžeme overiť, či to, v čo veríme, funguje aj v reálnom živote

výber. Ľudia v núdzi veľa možností na výber nemajú, presnejšie povedané, nemajú žiadnu možnosť. My veľmi otvorene prezentujeme, že sme kresťania a všeobecne sa o nás (Miesto v dome) v Leviciach vie, že sme z Cirkvi bratskej. Naša skúsenosť je taká, že to, že sme občianske združenie otvára dvere väčšiemu počtu ľudí, ako keby to boli dvere do cirkvi. Pritom celý personál tvoria členovia CB.

M. Števková: Myslíš si, že by nechodili, keby to bolo cirkevné?

L. Prištiaková: Tým, že sme menšinová cirkev, ľudia majú určité bariéry. Väčšina našich návštevníkov sú katolíci, pretože tých je v Leviciach väčšina. A nedôvera voči nám zo začiatku bola. Takže pre našu prácu je to plus, že nie sme priamo napojení na cirkevný zbor.

M. Haszics: Pracovníci (členovia zboru) pracujúci v týchto zariadeniach sa neraz ocitnú pod tlakom zo strany jednotlivcov zo zboru – že aktivita by mala byť „cirkevnejšia“. Na druhej strane, klienti z ne-cirkevného prostredia očakávajú, že cirkevnictvo sa tam neobjaví. Pozitívny vývoj vidím, napríklad aj v tom, že Kontakt sme realizovali sami ako zbor iba s pomocou iných kresťanov. Už to považujem

rokov. Je to Ježiš pre každého. Toto združenie je prakticky nezávislé na zbore, lebo to vyplýva aj z jeho štruktúry a poslania.

A k tej nedôveryhodnosti, či dôveryhodnosti voči cirkvi. Keby, povedzme, Miesto v dome bolo cirkevným zariadením, asi by k nám školy neposielali študentov na prax. V Leviciach máme strednú školu so zameraním na sociálnu prácu, v Nitre je vysokoškolská fakulta s podobným zameraním. Na týchto školách vedia, že Miesto v dome prevádzkujú kresťania, ale nie je cirkevným zariadením. Rozlišujú to. To, že ho prevádzkujú kresťania, je zárukou istých hodnôt, ale do cirkevného zariadenia by študentov ani posielat nemohli.

A. Moravský: Budem teraz vychádzať hlavne zo svojej osobnej skúsenosti a svojho presvedčenia. Nemyslím si, že cirkev stratila dôveryhodnosť. Dôveryhodnosť stratili ľudia, ktorí ju reprezentujú na všetkých úrovniach, ktorí sa vydávajú za kresťanov. Ľudia majú svoje predstavy o cirkvi, ako by mala fungovať, ale tí, čo sa vyhlasujú za kresťanov, ich predstavám často nezodpovedajú. S tým súvisí aj môj pohľad na témy, o ktorých sa tu hovorí. Podstata dôvery, či nedôvery

Spomenul si potrebu slanosťi. Ale čo, keď sa združenie dostane do dilemy: prežiť na úkor slanosťi, alebo si zachovať slanosť a – zaniknúť?

Š. Evín: Zo slanosťi by som určite neupustil. Treba veľmi dobre zvážiť už pri zakladaní projektu svoje sily a ujasniť si, na čo máme.

M. Števková: Poznám život aj v účelovom cirkevnom zariadení, aj v občianskom združení. Musím povedať z vlastnej skúsenosti, že v občianskom združení je oveľa ťažšie udržať kresťanské hodnoty a smerovanie ako v účelovom cirkevnom zariadení, ktoré tiež pracuje v mimocirkevnom prostredí. Pre ľudí v občianskom prostredí, ktorí chcú robiť, vedieť robiť, ale nie sú z nášho prostredia, je nepochopiteľné, prečo by sme niektoré veci mali odmietať. Chápu to ako diskrimináciu a tá v občianskom združení nemá miesta. V účelovom cirkevnom zariadení sú kresťanské hodnoty alfou i omegou. V OZ Informačné centrum mládeže pôsobím ako čudáčka, keď odmietnem akciu na podporu homosexuality. Ostatní kolegovia, priatelia s tým nemajú problém, lebo to nie sú znovuzrodení kresťania. V občianskom združení, aj keď ho ►

MIESTO V DOME

Občianske združenie, ktorému predchádzal od roku 2004 sociálny projekt v OZ Ježiš pre každého, hoci táto činnosť trochu vybočovala z hlavného poslania JPK. Pri Kontakte už dlhšie existovalo OZ Miesto v dome, ktoré dávalo priestor na realizáciu služby pre seniorov. V máji 2007 prešla z JPK práca s bezdomovcami pod OZ Miesto v dome, ktoré tým rozšírilo svoju doterajšiu prácu. Neskôr pribudla aj služba pre mamičky s deťmi.

OZ Miesto v dome má svoje priestory v budove patriacej CB v Leviciach. Tu je vytvorené nízkoprahové centrum pre ľudí v núdzi, teda bezdomovcov. Starajú sa aj o ďalšiu komunitu núdných (Rómov), ktorá existuje neďaleko Levíc. Pozornosť sústreďujú na deti.

Pilotným projektom je denný výdaj jedla a zabezpečovanie šatstva, k dispozícii je aj hygienické centrum. Združenie zastrešuje aj distribúciu časopisu Nota Bene a sociálne poradenstvo. Personál a zamestnanci: členovia zboru CB v Leviciach.

Financované z darov, zborových dotácií, z podpory mesta a z grantov na jednotlivé projekty

založili kresťania, môžu prevládnuť ľudia so sekulárneho sveta. Veď občianske združenie je pre každého otvorené a jeho princípom je nepôsobiť, napríklad diskriminačne. V účelovom zariadení sú jasné hranice a pravidlá. V občianskom združení naozaj hrozí, že treba robiť ústupky aj z kresťanských hodnôt, aby bolo združenie zachované. Potom je jediná cesta – odísť. V účelovom zariadení je duchovná integrita človeka chránená.

L. Prištiaková: Ja si myslím, že je to celé o ľuďoch. My sme tiež občianske združenie, ale ten základný tím vyznáva rovnaké hodnoty a trvá na nich, aj keď tam príde niekto

z mimocirkevného prostredia. Mne sa veľmi páčilo v tej bratislavskej besede, keď Milan Čičel prirovnal občianske združenie k bojovému poľu, kde sú ľudia vysunutí von z cirkvi. Takto nejako vnímam aj ja naše občianske združenie – že sme bojovníci, ktorí vedia, za koho bojujú, že sme vysunutí medzi ľudí, ktorých v cirkevnom prostredí nestretneme. Je to naše poslanie. A aby sme to zvládli, každý nový týždeň otvárame na modlitebných stretnutiach.

M. Števková: Ale to platí len do vtedy, kým je väčšina tohto tímu z nášho prostredia.

Š. Evín: Slanosť organizácie nie je daná jej právnou formou. Je daná slanosťou ľudí, ktorí ju tvoria. Riziko, že v občianskych združeniach môžu prevážiť neslaní ľudia tu je, vieme o ňom a nezabúdame, že máme spiatocku. Neverím združeniam, ktoré tvrdia, že majú právne ošetrené veci tak, že sa nemôžu vymknúť z cirkvi. Ak našli takúto formu, tak podľa mňa možno aj porušujú zákon o občianskych združeniach, na druhej strane – zavádzajú samotnú cirkev či zbor. A čo robiť, keď prevážia neslaní ľudia v našom, pôvodne kresťanskom občianskom združení – zaradiť spiatocku a čestne odísť. Ak chceme zachovať svoju kresťanskú identitu, nič iné sa asi spraviť, pri dodržaní zásad občianskej spoločnosti, nedá.

Igor André hovoril, že na začiatku združenia je idea a entuziazmus zakladateľov, ktoré nutne musia prerásť do profesionalizácie činnosti. Aké sú vaše skúsenosti?

M. Haszics: Neviem, či by som to nazval profesionalizáciou. Možno áno – začína sa ideou, sú tam nadšení ľudia (toto obdobie nazývam organizačno-charizmatické) a potom príde obdobie, keď to už nestačí. Treba prevziať konkrétnu zodpovednosť, riadiť a rozdeliť prácu, dohliadať na finančné toky...

Už nemôžu všetci robiť všetko. Vzniká štruktúra... ale idea by sa aj pri tom všetkom vytratiť nemala.

...opadá entuziazmus a neraz sa stáva, že zakladatelia od-

chádzajú, možno aj sklamaní, kam sa to otočilo...

Š. Evín: Je to tak. Tieto fázy sú zákonitě, vedenie zboru o nich vie a upozorňujeme na to. Je to naozaj presne tak, ako hovoril Miro a občas aj tak, ako si dodal ty. Ja prechodné obdobie medzi úvodným entuziazmom a nástupom systémovej štruktúry nazývam kritická fáza. K zakladateľom sa pripoja noví ľudia, možno pragmatickejší, inak zreálnejší idey, ako si to predstavovali zakladatelia. V tejto fáze sa rozhoduje o tom, či sú zámery životaschopné, alebo neprežijú. Keď ľudia dokážu túto fázu prekonať, príde fáza štandardnej systematickej práce. Niektorí ju môžu pomenovať profesionalizácia, aj keď účinkujúci sú amatéri. Ale chcú a vedia.

A. Moravský: Ja vnímam profesionalizáciu možno trochu inak. Na začiatku sú ľudia, ktorí to robia popri svojej práci, vo svojom voľnom čase. Ale to natrvalo nejde. Človek sa musí rozhodnúť – buď, alebo. Buď začne pracovať naplno a zmení sa na plateného zamestnanca, alebo musí od toho ísť preč. Pre zakladateľov, ktorí si možno mysleli, že to pôjde popri ich hlavnom zamestnaní, je to možno kruté, ale inak to nejde. Takže ja chápem pod profesionalizáciou práce to, že sa stane plateným zamestnaním. A treba povedať, že ľudia sa do toho pustia napriek tomu, že sú platení na úrovni almužny. To tiež chce obrovský entuziazmus a vieru. Kto to nezažil, nevie si predstaviť, čo sú to za obete. To je služba, to môže robiť len človek, ktorý to cíti ako svoje poslanie. A ešte k tej slanosť. Udržať si ju, je naozaj náročné. Ani nie tak kvôli vonkajším vplyvom, ako kvôli tomu, že sme naozaj, ako to už bolo povedané, vysunutí z cirkvi do svetského prostredia. A slanosť takejto organizácie sa môže stratiť aj vtedy, keď ľudia v tom zápase zostanú osamelí, keď prestanú mať podporu v zbore, v cirkvi. Poviem to trochu inak: za jedného takto vysunutého človeka by sa malo modliť a podporovať ho aj finančne aspoň desať členov zboru. Členovia cirkvi si nemôžu povedať – funguje to, mňa tam netreba. Každého treba, samozrejme, nie priamo, ale aspoň v pozadí.

Takže – zborové zázemie je nevyhnuté?

M. Haszics: Samozrejme je. Lenže skôr je realitou, že sa poukazuje na nebezpečenstvo toho, že títo, volajme to „vysunutí“ pracovníci sa môžu vnútorne odtrhnúť od zboru, že ich pohltí práca tak, že nemajú sily pre službu priamo v zbore atď. Nevravím, že sa to nemôže stať. Ale ja to vidím tak, že oni tým, čo robia, odovzdávajú zboru takmer všetko, čo je v ich silách. Prežívajú veľmi dynamický duchovný život, ktorým svoje spoločenstvo aj obohacujú. Ale keď sa na chvíľu v tejto dynamike zastavia, obzrú sa okolo seba, zbadajú neraz, že sú sami, že spoločenstvo ich akoby určitým spôsobom odpísalo, že je zahľadené do seba, spokojné medzi múrmami svojho kostola.

Miro (Haszics), ty si opustil miesto kazateľa zboru CB v Leviciach a prijal si post riaditeľa neziskovej organizácie Senior Garden.

M. Haszics: Aj popri tom, keď som bol kazateľ tohto zboru, som sa venoval práci v spomínaných neziskovkách. Niektoré som pomáhal rozbiehať, na iných som participoval. Takže, až taký skok to zas nebol. Každá nezisková organizácia a personálna zostava, ktorá v tej súvislosti vznikla bola pre mňa veľmi originálnou skúsenosťou ...bola to chvíľami ťažká, každopádne dobrodružná škola života. Zastúpenie vo vedení neziskovej organizácie, kde pôsobím teraz, majú ľudia z obce i zo zboru. Je to zaujímavá skúsenosť a myslím si, že soli tam zatiaľ prinášame dosť ...ale stále sa aj mnoho učíme... aj od tých, čo sú v tom s nami.

Aká je druhá, skrytá tvár týchto združení a zariadení. Ako žijú ľudia, čo ich ťahajú?

Š. Evin: Máme už dosť rozvetvenú mimozborovú činnosť a málo ľudí. Tak sa stávalo, že jeden človek sedel v správnych radách viacerých subjektov. A to prinášalo komplikácie s konfliktom záujmov a na druhej strane – úžasne to zúčastnených vyčerpávalo a hrozilo, že nemôžu naplno zvládnuť viacero takýchto postov. Rozhodli sme sa, že jeden človek môže byť vo vede-

ní len jedného subjektu. Usilovne hľadáme a rozširujeme okruh ľudí, ktorí by sa do tejto zodpovednej práce zapojili. Účinkovanie v týchto zariadeniach má totiž aj druhú stránku. Výchovno-formatívnu. Chceme v nich vychovávať a trénovať potenciálnych pracovníkov, dávať ľuďom príležitosť uplatniť sa a hľadať svoje doteraz skryté obdarovanie. To považujem za veľmi dôležitý prvok, ktorý bude prínosom predovšetkým pre zbor.

M. Števková: Myslím si, že práve toto treba veľmi zdôrazniť. Práca v účelových zariadeniach i občianskych združeniach rozvíja život zboru. Dáva ľuďom nový rozmer bytia. Aj zboru. Na jednej strane sa hovorí, že tieto činnosti len odčerpávajú peniaze a vyčerpávajú ľudí, no na druhej strane dávajú ľuďom obrovskú príležitosť slúžiť, realizovať sa. Mnohí členovia zborov tu nachádzajú zamestnanie, iní majú priestor na zmysluplné uspokojovanie svojich záujmov.

Majú hlasy, ktoré sa stavajú proti týmto aktivitám racionálne jadro? Unesie zbor takéto rozsiahle mimozborové aktivity?

Š. Evin: Ide o to, akým smerom sa väčšina rozhodne ísť a akú má vedenie zboru v tom podporu členov. Už som hovoril, že všetky projekty prechádzajú a sú odobrované alebo zamietané členským zhromaždením. To je najvyšší orgán zboru. A keďže ideme týmto smerom, je zrejme, že vedenie má väčšinovú podporu zboru. Napriek úskaliam, ktoré sme spomínali. Napriek tomu, že zbor je zadĺžený vo výške jedného celoročného rozpočtu.

M. Števková: Treba povedať, že ani subjekty, ktoré vedieme, ani tí, čo ich vedú sa netopia v peniazoch. Opak je pravdou. Už tu odznelo, že ľudia robia za minimálne mzdy, ktoré sú na úrovni almužny, zariadenia sú finančne podvyživené... a prežívajú len vďaka obetavosti ľudí.

Treba potom také rozsiahle aktivity?

Š. Evin: Povedali sme si, že maximálna prípustná miera zadĺženia je taká, aby sme ročnú dlhovú službu

SENIOR GARDEN n. o.

Nezisková organizácia so sídlom v Hornej Seči.

Služba seniorom bola pôvodne jednou z činností OZ Miesto v dome. Potreba slúžiť seniorom natoľko narastala, že ju bolo treba osamostatniť. To pracovníci Miesta v dome popri svojej hlavnej činnosti (starostlivosť o núdznych) už nedokázali zabezpečiť. Rozvoj služieb seniorom začal postupne stagnovať. Tu niekde sa zrodil zámer postaviť dom pre seniorov. Lenže levický zbor bol už finančne i personálne dosť vyčerpaný. O zámeroch zboru sa v roku 2008 dozvedelo vedenie obce Horná Seč a na stôl prišla ponuka na spoločný projekt. Obec mala k dispozícii časť financií aj potrebné nehnuteľnosť. Začala aj stavať, no dosť silno si uvedomovala, že jedno je dom pre seniorov postaviť a druhé je ho prevádzkovať. A tak hľadali partnera.

Po dlhých úvahách za a proti sa vedenie zboru CB v Leviciach a následne aj zbor rozhodli do projektu vstúpiť. V súčasnosti sa zbor na predmetnom projekte podieľa majetkovo, finančne, ale najmä personálne. Momentálne je stavba tesne pred dokončením (možno v čase vyjdenia tohto čísla už po kolaudácii). Zbor uvoľnil do funkcie riaditeľa neziskovej organizácie SENIOR GARDEN n. o. jedného z svojich kazateľov – Miroslava Haszicsa, v správnej i dozornej rade majú obec a zbor polovičné zastúpenie.

vedeli pokrývať desatinou ročného rozpočtu. Keď som povedal, že sme zadĺžení vo výške jedného ročného rozpočtu, tak sme zadĺžení na desať rokov.

M. Haszics: Ale treba povedať aj to, aby to nevyzeralo tak hrozivo, že naše rozpočty, až na výnimku jedného roka, boli doteraz plusové... a to aj napriek tomu, že projektov pribúdalo.

Š. Evin: Za minulý rok sme po prvý raz po dlhom období mali pokles príjmov v porovnaní s plánovaným príjmom i v porovnaní ►

s predchádzajúcim rokom. Kontakt je trvalo finančne poddimenzovaný, preto tam nie je možné stabilizovať pracovníkov, a tým práca, samozrejme, trpí. Kaviareň je nekomerčná, to znamená bez alkoholu a bez cigariet a ďalších tovarov prinášajúcich tržby a zisky. A aj to, čo predávame, je v študentských cenách, lebo je to pre mladých. Kontakt prežíva len vďaka finančným dotáciám zboru, ale najväčšou dotáciou sú ľudia ochotní za týchto podmienok tam v plnom pracovnom nasadení rok-dva vydržať. Takže práca v treťom sektore má aj tieto stránky.

M. Števková: Ono, tá práca v Levi-ciach vyzerá zvonku dosť veľkolepo, ale sú za ňou veľmi vyčerpaní, pomaly vyhorení a nezaplatení ľudia. Možno by sa to nemalo hovoriť, ale toto je realita, toto je v pozadí celej tej práce. Ja som napríklad veľmi sklamaná z postojov mesta alebo ľudí z vonka, ktorí hovoria, že my musíme byť veľmi bohatá cirkev, keď robíme toľko vecí, ktoré fungujú. Ani im nenapadne, že by za tým mohla byť dobrovoľnícka práca, alebo že ľudia drú nad rámec svojich povinností. Všade inde sa za takéto výkony platí.

Tým iba podčiarkuješ opodstatnenosť mojej poslednej otázky...

M. Števková: Niektorí ľudia sú tak nastavení, že chcú a idú slúžiť aj v ťažkých podmienkach.

A. Moravský: Hovorilo sa tu o poklese v zborových príjmoch. Ale možno ľudia o to viac dajú na tieto aktivity.

Š. Evín: V globálnom sčte to tak nevyzerá. Aspoň, pokiaľ ja viem. No takáto veľká diverzifikácia činností určite umožňuje ľuďom viac sa stotožniť s určitým projektom ako so všeobecnou zborovou hromadou peňazí. Niektorých ľudí nezaujímá, že zbor chce, poviem príklad, kúpiť novú aparatúru pre kapelu, ale radi podporia cestu kamióna so šatstvom pre ľudí v núdzi. Adresná podpora je pre niektorých schodnejšia, ako dať peniaze do balíka, o ktorom neviem, na čo bude použitý. Na druhej strane sú aj takí, ktorí a priori nepodporia mimocirkevné aktivity a podporia len zbor a cirkev.

L. Prištiaková: Veľa sa nenazbiera ani v našej pokladničke. Radšej ani nepoviem sumu. Myslím si, že nás podporuje dosť málo ľudí, ale tí, čo nás podporujú, to robia pra-

videlne. Ani u nás v Mieste v dome ľudia nerobia za peniaze, ale slúžia a obetujú sa. A ja sa občas pýtam – do kedy? Ako dlho ešte vydržia? Spomeniem jednu akciu, ktorú sme robili spoločne s mestom v nedeľu. My sme tam boli štyri, od nich ani jeden. Mesto si myslí, že ja som tých ľudí zaplatila, ale oni prišli dobrovoľne, zadarmo. To by musel byť naozaj veľmi bohatý zbor, aby utiahol len mzdové náklady pri takýchto akciách. Celá táto robota stojí a padá na dobrovoľníctve, aj keď sú to zamestnanci a občasných finančných daroch.

M. Števková: My máme viacročnú podporu z cirkevných zborov zo zahraničia. Napríklad z Holandska, ide o malý zbor, v ktorom sú väčšinou dôchodcovia. A tí zbierajú euro k euru, aby nás podporili. Aj tak Pán Boh pomáha.

Ale ja som myslela ešte aj na iné. Nehovorili sme, napríklad o tom, koho zamestnať. To je tiež neraz ťažká dilema. Ako vyberať ľudí do tej práce. Môžu to byť aj nekresťania? Alebo neznovozrodení kresťania? To sú tiež problémy, ktoré sme riešili a ktoré môžu priniesť konfliktné situácie a celá robota môže na tom aj padnúť.

Len pripomeniem, že v bratislavskej besede s tým nemali účinkujúci problém. V podstate to postavili tak, že kto vyznáva hodnoty zámeru, je slušný a spoľahlivý, tak je jedno, či ide o kresťana, znovuzrodeného alebo človeka zo sekulárneho prostredia.

M. Haszics: Ja by som sa ešte vrátil k otázke – prečo robiť aktivity, keď je to finančne také slabučké, krehučké. Ono je to podobné ako s plánovaním toho, že koľko mať detí. Buď deti chceme, alebo nie. Buď sú pre nás dôležité a vtedy sa aj uskrupíme... alebo to riziko odmietneme a žijeme len pre seba. Som idealista, verím, že deti sa rodia z túžby dvoch ľudí a nie z finančných kalkulácií. Kresťania majú jednu výhodu – môžu očakávať Božiu pomoc. Samozrejme, musí fungovať aj nejaká súdnosť, ale keby sme sa držali iba výsledkov výpočtov, koľko bude ktorá činnosť, zariadenie, organizácia stať, asi by sme sa ďaleko nedostali. Asi by sme sa nedostali nikde.

Š. Evin: V takomto prípade je predpokladaná matematika, rovnako ako štatistika, klamná. Kto z nás vie povedať, že zbor by mal viac

peňazí, keby sme nerobili tieto aktivity? Ich vznik je súhra viacerých faktorov. Jedným z nich sú Božie okolnosti – prišla výzva: Nemali by sme sa začať venovať tomu a tomu? Ten hlas silnel, získal podporu, najskôr staršovstva, potom zboru. Jeden z návrhov pri Kontakte bol investične najlacnejší – kaviareň vo vestibule modlitebne. Ale zborom zamietnutý: Modlitebňa musí zostať nedotknuteľná.

A. Moravský: Jedno je získať podporu zboru hlasovaním a iné je udržať si ju dlhodobo. Príde kríza, príde nedostatok, príde existenčné problémy. Až potom sa ukáže, či projekt má podporu zboru. Som presvedčený, že finančný potenciál v našich zboroch, v našej cirkvi je veľký. Otázka je, či je ochota dať... obetovať.

M. Haszics: Nemôžem hovoriť za všetkých, ale myslím, že mnohí sme sa v týchto súvislostiach veľa naučili – o sebe, o druhých, naučili sme sa ako fungujú niektoré veci, ako fungujú vzťahy, ako treba transparentne narábať s peniazmi, ako ich získať, ako s nimi efektívne naložiť a ďalšie a ďalšie veci, ktoré prichádzali a my sme ich riešili za pochodu. Naučili sme sa disku-

tovat, argumentovať, vyjasňovať si stanoviská... to všetko sú veľmi cenné veci.

M. Števková: Pri zbierkach sa v poslednom čase dosť rozmohlo dať možnosť darcom viazať peniaze na určitú aktivitu. Nie som tým nadšená. Čo mám potom robiť, keď mám viazané viaceré peniaze na akciu, ale na zaplatenie plynu, vody, elektriny nedá nikto a to už ani nehovorím, že by dal niekto na platy... Najradšej mám, keď niekto dáva dar so slovami: Použi na čo potrebuješ.

Š. Evin: Ale, aby sme neskončili negatívami. Lebo prínosy sú rozhodujúce. Ako kazateľ môžem povedať, že tieto aktivity robia vnútornú bohoslužbu zboru autentickjšou a zacielenjšou. Zrazu sa stretávam s tým, že ľudia sa pýtajú – čo máme robiť pre tých, čo slúžia v okolí, mimo zboru. Pokiaľ by nebolo týchto aktivít, žili by sme si sami pre seba a rozprávali si a kázali niečo o evanjeliu. Ale takto prichádzajú ľudia do cirkvi, ktorá pomáha iným. Takže mne sa zdá, že či už občianske, alebo cirkevné aktivity robia samotnú cirkev zdravšou. No prioritou zostáva zbor, ktorý žije evanjeliom. ■

JÁN JUHAŠČÍK

Pripravil: JOZEF UHLÍK

SO SVOJÍM BOHOM PRESKOČÍM AJ MÚR

V januári 2012 oslávil vzácne životné jubileum – 80. narodeniny Ján Juhaščík z Hermanoviec nad Topľou. Patrí ku kresťanom, ktorí počas komunistického režimu okúsili prenasledovanie vo zvýšenej miere. Za veci, ktoré žiadnym zločinom neboli, bol odsúdený a uväznený. Dnes sa nám zdá nepredstaviteľné, že by v našej vlasti nebolo možné vydávať Biblie a aby za to, že v aute prevážate zopár Biblií, vás vládna moc obvinila z protištátnej činnosti a poslala za mreže. Ale v roku 1984 bola iná situácia. Československo patrilo do tzv. socialistického tábora, v ktorom bolo kresťanstvo odsúdené k zániku. Za našou východnou hranicou sa rozkladal mohutný Sovietsky zväz. Po tom, ako Československo napadli v auguste 1968 vojská Varšavskej zmluvy (*vojenský pakt socialistických štátov, pozn. red.*), zostali tu, neskôr už len sovietske okupačné jednotky, „dočasne“ rozmiestnené až do roku 1991. V 70. rokoch nastúpila tzv. normalizácia, ktorá znamenala zostrený dohľad vládnucej komunistickej strany nad všetkými zložkami života spoločnosti. Na činnosť cirkví dohliadali tzv. okresní cirkevní tajomníci a Štátna bezpečnosť (ŠtB). Vydávanie Biblií a kresťanskej literatúry bolo obmedzené na minimum. V Sovietskom zväze bola situácia ešte horšia. K Biblii sa kresťania mohli dostať iba v prípade, že sa ilegálne doviezla zo zahraničia. Dovozy takejto ideologickej závadnej literatúry bol však zakázaný. Neostávalo nič iné, ako tieto nezmyselné príkazy porušovať. Bolo na to treba veľa odvahy a lásky. Odvahy riskovať vlastnú slobodu a lásky k bratom za našimi hranicami, ktorí nemali ani to základné vybavenie pre kresťana – Božie slovo.

Ján Juhaščík sa narodil 20. 1. 1932 Hermanovciach nad Topľou v roľníckej evanjelickej rodine. Začiatkom päťdesiatych rokov vďaka pôsobeniu členov spolku Modrého kríža nastalo v Hermanovciach duchovné prebudenie, ktoré kládlo dôraz na znovuzrodenie a istotu spasenia. Ľudia, ktorí prijali Pána Ježiša Krista sa začali spolu stretávať. Neskôr sa pričlenili k zboru Cirkvi bratskej. Ján Juhaščík sa k nim aj napriek odporu svojej rodiny pripojil a prežil odpustenie a prijatie od Pána Boha. V roku 1956 sa oženil s Annou Ondičovou.

Čas núdze

V roku 1957 kazateľ František Ciesar, ktorý pracoval ako stavebný robotník v Ostrave, dostal povolenie stať sa kazateľom v Prešove za podmienky, že si nájde za seba robotnícku náhradu. To bolo dôvodom, prečo sa Ján Juhaščík s manželkou rozhodli presťahovať do Ostravy. On pracoval ako stavebný robotník namiesto Františka Ciesara a jeho manželka ako upratovačka. Po necelých dvoch rokoch čakali prvé dieťa, a tak sa vrátili do Hermanoviec. Pán Boh im do rodiny daroval štyroch synov – Jána, Daniela, Pavla a Petra. Neskôr sa Ján Juhaščík stal vedúcim stanice Cirkvi bratskej v Hermanovciach.

Kazateľ-pašerák

Ako on sám hovorí, túto prácu vykonával len z núdze, pretože nebolo vhodnejšieho brata. Aj pre prácu s pašovaním literatúry sa rozhodol len preto, lebo bratia v Sovietskom zväze Biblie potrebovali a nebol nikto iný, kto by tú prácu chcel robiť. Ale Pán Boh mu dal istotu, že ho k tejto práci povolal a to mu pomáhalo premáhať strach. Keď sa v roku 1968 uvoľnili politické pomery, zbor v Prešove navštívili niekoľkí bratia a sestry z Lvova. Patrili do zboru Päťdesiatnikov (evanjelická letničná cirkev). Neskôr prišli ďalší. Všetci si z Prešova odnášali literatúru v ich jazyku. Vzápätí Ján Juhaščík s viacerými bratmi navštívil ich zbory v Lvove a v Lucku. Kontakty sa rozšírili aj na evanjelické spoločenstvá v Užhorode a v jeho okolí. Literatúra v ukrajinčine a iných jazykoch bývalého Sovietskeho zväzu sa na Slovensko dostávala ilegálne cez rakúske alebo západonemecké hranice. Bratia ju ukrývali v stodolách a čakali na príležitosti, ako ju dostať k adresátom na východe.

Cesty pašovaných Biblií

Postupne sa na pašovanie literatúry vypracovalo viacero postupov. Zo začiatku sa využívali rodinné návštevy do Lvova osobnými autami. Do škodovky sa zmestilo okolo tristo Biblií alebo Nových zákonov. Najviac Biblií sa zmestilo do dverí, ale bolo potrebné ich priviazať drôtom na vnútornú stranu, aby sa pri

poklepaní na dvere zvuk nezmenil. Pri týchto návštevách si bratia Biblie sebe i deťom priviazali na nohy, okolo pásu a na chrbát. Pasážier s Bibliami nabalený od krku až po päty vyzeral riadne zdeformovaný. Prejsť cez hranicu bolo možné iba vďaka tomu, že Pán Boh zaslepil colníkom oči. Túto prácu robili aj sestry zo staníc prešovského zboru. Veľa Biblií sa dostalo cez hranicu aj v lokomotívach širokorozchodnej železnice, ktorou sa privážala železná ruda zo Sovietskeho zväzu do Východoslovenských železiární. Rušňovodič za finančnú odmenu zobral balíky kníh a na určitom úseku ich za tmy povyhádzoval na ukrajinskej strane. Na tento spôsob prepravy však pohraničníci prišli a rušňovodičov začali prísnejšie kontrolovať. Hľad po duchovnej literatúre bol v Sovietskom zväze veľký a tak bratia za hranicou vymysleli ďalší spôsob, ako dostať knihy na druhú stranu. Prehádzovať balíky cez dvojité ploty na hranici. Nebolo to jednoduché, pretože pôda medzi plotmi sa orala a pohraničná stráž robila pravidelné pochôdzky. Dlhodobejším pozorovaním bratia prišli na to, v ktorom čase a na ktorom mieste je to najvhodnejšie. Na tejto práci sa podieľali viacerí bratia z Cirkvi bratskej i Apoštolskej cirkvi.

Pašeráci do väzenia

V októbri 1984 prevážal jeho najstarší syn Ján s Rudolfom Sabanošom v aute duchovnú literatúru smerom k hranici, keď ich pri Vranove zastavila policajná hliadka. Urobila prehliadku auta a po zistení, čo majú v kufri, ich zobrali na políciu. Podrobili ich výsluchu a ráno prišla ŠtB pre Jána Juhaščika staršieho. Zobrali aj Ladislava Rakaia, u ktorého sa literatúra skladovala. Všetkých štyroch vzali do väzby. Rudolf Sabanoš a Ladislav Rakai strávili vo väzbe šesť mesiacov, otec a syn Juhaščikovi osem mesiacov. Prepustili ich na slobodu, ale vzápätí sa konalo súdne pojednávanie na Okresnom súde vo Vranove. Ten odsúdil Juhaščikovcov na 14 mesiacov, Rudolfa Sabanoša a Ladislava Rakaia na trinásť mesiacov nepodmienečne. Podľa platného trestného zákona bolo možné po uplynutí polovice trestu požiadať o odpustenie zvyšku. Súd ich žiadosti vyhovel a keďže Juhaščikovi boli vo väzbe osem mesiacov, do väzenia sa už nemuseli vrátiť.

Ján Juhaščik so synom po návrate z väzenia

Požehnané pašovanie

Umožniť veriacim v Sovietskom zväze prístup k Božiemu slovu a duchovnej literatúre bola práca požehnaná, nie márna (1Kor 15, 58). Veríme, že priniesla mnohé ovocie a radosť tým, čo mali šťastie dostať Bibliu, alebo aspoň Nový Zákon prostredníctvom bratov, ktorí za to obetovali aj svoju slobodu.

A tak pri príležitosti životného jubilea ďakujeme Pánovi za život Jána Juhaščika i za prácu, ktorú skrze neho koná a do ďalších rokov mu prajeme, aby smel spolu so žalmistom vyznávať:

Ale ja sa nadejem na Tvoju milosť; moje srdce bude plesať v Tvojom spasení. Spievať budem Hospodinovi, lebo On dokoná za mňa.

Zdroj: Ján Juhaščik: *So svojím Bohom preskočím aj múr – Spomienky na prenášanie Biblií do bývalého Sovietskeho zväzu*, 2005

Ján Juhaščik s manželkou Annou

ŠTÁT MUSÍ BYŤ ODVÁŽNY A VEĽKORYSÝ

IGOR ANDRÉ

(Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity,
Štátny radca [koordinátor pre oblasť vzdelávania.],
v spolupráci s People in Need SR)

Približne mesiac pred voľbami sa téma spolužitia s Rómami objavuje v politických kampaniach veľmi často. Avšak, zatiaľ, čo po 10. marci letáky a billboardy pomaly vymiznú, zostanú minimálne tri skupiny, ktoré sa tejto téme venujú dlhodobo – štát, cirkev a neziskové organizácie. Ich prácu, vzájomné dopĺňanie sa i chyby predstavia postupne tri články. V prvom z nich píše autor o úlohe štátu.

Keď hovoríme o Rómoch, veľmi často sa spomína „rómska otázka“ alebo „rómsky problém“. Ja sám nie som veľkým priaznivcom týchto slovných spojení. Príliš mi evokujú slovník Tisovho štátu, ktorý vo verejnom diskurze používal termíny „židovská a cigánska otázka“. Vieme, aké odpovede na tieto „otázky“ nakoniec tento režim našiel. Preto to treba pomenovať čo najpresnejšie: problém spolužitia istej časti rómskej populácie s nerómskym obyvateľstvom.

Úlohou štátu je schopnosť namiešať vhodný pomer solidarity a zákonnosti v spoločnosti – a to je nemalé majstrovstvo. Spoločnosť bez solidarity smeruje k sociálnemu výbuchu, spoločnosť bez zákonnosti k anarchii a absolútnemu rozkladu hodnôt. Na jednej strane musíme s najchudobnejšou vrstvou v spoločnosti solidarizovať, na strane druhej musíme nastaviť sociálny systém tak, aby oceňoval aktivitu a mal tendenciu trestať pasivitu. Životne dôležitou úlohou štátu je vytvárať pracovné miesta pre ľudí z najzaostalejších vrstiev obyvateľstva, pretože väčšina z nich nie je po mnohých stránkach pripravená súťažiť na otvorenom trhu práce (obzvlášť v čase hospodárskej krízy). Hrozba represie môže mať významný preventívny efekt – napríklad, ak dieťa prekročí určitý počet neospravedlnených hodín počas roka v škole, najskôr štát rodičovi siahne na príspevok k dávke za školskú dochádzku dieťaťa a v prípade, že sa situácia nezlepší, môže hroziť zákonným zástupcom odňatie slobody až na 2 roky. Problémom Slovenskej republiky je však malé uplatňovanie týchto ustanovení v praxi.

Majstrovstvo teda spočíva v schopnosti zákonodarcu odhadnúť, kde už je pomoc pre chudobné vrstvy nemorálna (diskriminuje väčšinu, ktorá dosahuje možno len o niečo vyšší životný štandard, ale žiadne výhody jej od štátu neplynú) a zároveň byť hlboko presvedčený o tom, že zraniteľné skupiny obyvateľstva potrebujú našu solidaritu. Špeciálne v súvislosti s Rómami musí tvrdo bojovať proti predsudkom väčšinovej spoločnosti, mentalite a praxi segregácie a skrytej

(často aj otvorenej) diskriminácii. Človek alebo ľudia, ktorí nastavujú tieto politiky musia mať 2 zásadné aristokratické cnosti – odvahu a veľkorysosť ducha.

Štát nemôže byť sám

Okrem štátu tu nevyhnutnú úlohu však zohráva aj cirkev a neziskové organizácie. Veľmi zjednodušene povedané – štát sa stará predovšetkým o základné materiálne (fyzické) potreby sociálne najzaostalejších obyvateľov, neziskovky (sekulárne) prevažne o ich duševný a intelektuálny rozvoj a cirkvi o ich duchovné potreby. Štát je zo svojej definície chladná neosobná entita, mimovládka kladú dôraz na osobnostný rozvoj, ale často zabúdajú na základňu. Ja osobne verím antropologickému modelu, ktorý hovorí, že skutočná zmena začína vo vnútri, tam, kde človek prežije *metanoiu*, totálnu zmenu zmýšľania, paradigmy, cez ktorú vníma seba, blízkych a svet okolo seba. Keď s pomocou Ducha Svätého pochopím, že tu nie som na to, aby som si naplňal iba primárne biologické potreby, tak akoby vo vesmíre práve vybuchla jedna supernova. Menia sa vzťahy v rodine, dôraz sa začne klásť na vzdelanie, aktivitu a dosiahnutie nejakého životného cieľa. (V tomto kontexte odporúčam prečítať si štúdiu etnológov T. Hrustiča a T. Podolinskej: „Inklúzia Rómov náboženskou cestou.“) Áno, mnohí Rómovia majú po skúsenosti *metanoie* ešte dlhú cestu pred sebou, ale práve na to majú slúžiť rôzne podporné programy, ktoré poskytujú cirkvi a mimovládne organizácie. So zvýšeným dôrazom na vzdelávanie prichádza zákonite aj zvyšovanie celkovej životnej úrovne. Základ to má však v hlboknej zmene zmýšľania, v postoji k sebe samému, blízkym a okolitému svetu.

V zajatí racionálnej voľby

Štát však nie je neomylný a jednou z jeho chýb je vzájomná nevyváženosť prerozdeľovania zdrojov a neuplatňovanie zákonnosti v praxi, ktoré spôsobuje, že spolužitie chudobnej a kultúrne odlišnej menšiny

s väčšinou sa zhoršuje. Z hľadiska fungovania demokracie, napríklad chápem neochotu štátu výraznejšie investovať do predškolskej prípravy (formálnej aj neformálnej) detí z marginalizovaných rómskych komunít, keďže 4-ročné volebné cykly prinesú v tomto smere iba nepatrnú zmenu, no z hľadiska dlhodobej stratégie prosperovania štátu je to pre mňa absolútne iracionálne správanie. Štát musí vytvárať podmienky pre rozširovanie kapacít a vznik nových výchovno-vzdelávacích inštitúcií (materské školy, ale aj komunitné a materské centrá) pre tieto deti v predškolskom veku. Inak sa potom nemôžeme čudovať, že tieto deti v bežných školách zlyhávajú, a tým pádom sú v masívnom meradle zaraďované do špeciálnych škôl. Absolvent špeciálnej základnej, ale aj strednej školy má neskôr minimálnu šancu sa uplatniť na trhu práce. Taktiež sa musí výrazne zlepšiť fungovanie terénnej sociálnej práce. Z môjho krátkého pôsobenia na Úrade viem, že terénna sociálna práca často nie je o teréne, ale o administratíve v kanceláriách. A to ani nehovorím o zúfalom postavení veľmi potrebnej pomocnej profesie terénnych zdravotníckych asistentov, ku ktorým sa štát cez ministerstvo zdravotníctva dlhodobo stavia úplne macošsky.

Domnievam sa, že štát len veľmi málo chápe význam *metanoie* pre celkové zlepšenie tohto problémového spolužitia. Vláadne politiky fungujú v zajatí paradigmy „racionálnej voľby“. V pozadí týchto opatrení je viera, že človek je vo svojej podstate bytosť, ktorá hľadá pre seba maximálny úžitok pri čo najmenších stratách. V súvislosti s Rómami sa táto paradigma možno osvedčuje, ak je minimálna mzda vyššia aspoň o 100 EUR, ako súčet všetkých dávok dokopy (vtedy sa mu/jej oplatí pracovať), ale neosvedčuje sa to, napríklad, pri rodičovskom príspevku. To znamená, že najchudobnejšie rodiny budú mať tendenciu mať viac detí bez ohľadu na to, či nastane nejaká reštrikcia vo vyplácaní tohto sociálneho benefitu alebo nie. Myslím si, že už len z čisto pragmatického hľadiska by

štát mal pochopiť, že hlboká zmena zmýšľania mení aj tento, možno úplne nelogický, prístup k životu. Rodičia si začnú uvedomovať, že príchod nového života na svet je o zodpovednosti za jeho celkový vývoj, a preto nebudú pokračovať v plodení ďalších detí, o ktoré sa nebudú vedieť postarať.

Faktor *metanoie* teda môže výrazným spôsobom zmenšovať náklady na fungovanie tohto štátu – človek prestane zneužívať sociálny systém – a nie preto, lebo to je pre neho výhodné, ale preto, lebo jeho hlboké presvedčenie to považuje za nesprávne – a znížia sa náklady na represiu. Štát by mal preto hľadať stratégie, ako podporiť náboženské spoločnosti a cirkvi, ktoré už svoju prácu konajú a dosahujú v tomto smere výsledky.

Každý podľa svojich možností

Spolupráca s Rómami je však primárne otázkou bežných ľudí, nielen štátu. Tu si v prvom rade každý jeden z nás musí predefinovať „rómsky problém“ na problém vzájomného spolužitia. A na spolužitie musia existovať minimálne dvaja. Za zázrak by som považoval, ak by som videl, že veľká časť spoločnosti rozširuje svoj kruh empatie aj na nie-priateľa. A to platí pre obidve strany. Nateraz však zostávam pri zemi. Vidím to ako uplatňovanie princípu zodpovednosti za život v tejto krajine – každý podľa svojich možností a obmedzení. Sú a budú takí, ktorí pôjdu v prvej línii priamo v osadách, problémových mestských getách, potom iní, ktorí sa nebudú báť Rómov zamestnať, robiť s nimi projekty v kultúre, potom takí, ktorí sa nebudú báť podať im ruku a prehodiť zopár slov a kdesi na konci tejto škály by mohli byť aj takí ľudia, ktorí jednoducho prestanú zakladať rasistické a nenávisťné skupiny na sociálnych sieťach. Bohužiaľ, od najmocnejších súkromných médií veľa neočakávam. Tie sú hnané nenásytnou túžbou po negatívnych informáciách, ktoré im prinášajú čítanosť, počúvanosť, sledovanosť – a teda zisk. ■

22.-24.marca 2012

Liptovský Mikuláš

www.rzdemanovka.sk

Prihlasovanie prostredníctvom
elektronického formulára
od 20.januára 2012
na www.cb.sk

Organizátori:

Cirkev bratská v SR
Partizánska 6
811 03 Bratislava
Telefón: (+421) 02 5443 2586
E-mail: rcb@cb.sk

European Leadership Forum

Garantom konferencie je
ThDr. Ing. Ján Henžel, PhD.

Pozývame

kazateľov, farárov, laických kazateľov, katechétoch,
učiteľov nedeľných besiedok, mládeže, vedúcich biblických
skupín, misijných a evanjelizačných pracovníkov,
mužov aj ženy zo všetkých kresťanských denominácií
na 4. ročník konferencie

Máme čo zvestovať!

Evanjelium v evanjeliách

Evanjeliá dostávajú v ostatných rokoch veľkú verejnú publicitu – najmä Evanjelium Judášovo, Tomášovo, Márie Magdalény a stovky ďalších, o ktorých doteraz vedela iba hŕstka expertov. Je zaujímavé, že do konca 2. st. nenazývali ani tie, ktoré máme v Biblii ako Evanjelium Matúša, Evanjelium Marka, Evanjelium Lukáša, či Evanjelium Jána. Nazývali ich jednoducho Evanjelium podľa Matúša, Evanjelium podľa Marka, Evanjelium podľa Lukáša a Evanjelium podľa Jána. Je v tom veľký rozdiel, lebo existuje iba jedno skutočné Evanjelium. Sú to objektívne historické skutočnosti o príchode Ježiša v tele a Božia interpretácia týchto skutočností. Vďaka Bohu, že máme štyri záznamy jedného Evanjelia. Štyria svedkovia nám ohlasujú, čo Boh urobil pre nás v Ježišovi Kristovi.

Preto je divné, že kresťanskí kazatelia zvestujú evanjelium najmä z epístol, ale nie alebo zriedka z evanjelií. Lenže práve evanjeliá sú dokumentmi, v ktorých najjasnejšie vidíme Osobu (Ježiša Krista), ktorá je Evanjeliom. Náplňou tohtoročnej konferencie *Máme čo zvestovať* by sme tento nedostatok chceli napraviť a povzbudiť sa navzájom k tomu, aby sme účinnejšie zvestovali Evanjelium z evanjelií.

Hlavný rečník:

EDWARD LOBB

Edward Lobb sa narodil v roku 1951 v Londýne. Kresťanom sa stal ako tinedžer a v roku 1976 bol ordinovaný do služby v anglikánskej cirkvi. Takmer tridsať rokov strávil vedením miestneho zboru, až kým sa v roku 2005 neprestáhoval do Škótska, kde začal Scottish Cornhill Training Course, ktorého sa stal aj prvým riaditeľom. The Cornhill Training Course existuje, aby trénoval študentov za kazateľov a učiteľov Biblie. Edward je ženatý s Catherine, ktorá je lekárkou. Majú štyri deti a žijú blízko Glasgowa. Vo voľnom čase sa Edward zaoberá chovom okrasnej hydiny a zúčastňuje sa chovateľských výstav ako porotca.

	ŠTVRTOK	PIATOK	SOBOTA
8:00 - 8:45		Raňajky	Raňajky
9:00 - 10:00		Výklad pre vykladačov (B. Uhrin)	Výklad pre vykladačov - Jánovo evanjelium (E. Lobb)
10:00 - 10:30		Prestávka	Prestávka
10:30 - 12:30		Aká kniha je evanjelium? (E. Lobb)	Zázraky a podobnosti (E. Lobb)
12:30 - 14:30		Obed	Obed
14:30 - 15:30		Práca v skupinách Ukážka: Ján 4:1-26	
15:40 - 16:30		Zhrnutie skupinovej práce (E. Lobb)	
16:30 - 17:00	Registrácia	Prestávka	
17:00 - 18:00	Ubytovanie	Evanjeliá a Božie kráľovstvo (E. Lobb)	
18:00 - 19:00	Večera	Večera	
19:00 - 21:00	Nech Slovo koná svoje dielo: podstata výkladového kázania (E. Lobb)	Otázky a odpovede	

Pokračujeme v rozprávaniach Mira Moravského z taiwanského pobrežia jeho úvodným vyznaním: *Chvilé tam strávené boli príležitosťou nanovo si uvedomovať jednoduché, ale dôležité pravdy o sebe a o svete. Tie cenné pravdy, ktoré pomáhajú niesť bremeno života a dávajú nádej. Tie, ktorých poznanie vyslobodzuje, lebo majú pôvod v Tom, o kom Biblia hovorí, že stál na počiatku všetkých vecí a bude aj pri ich konci, ktorému my, ľudia, jeho stvorenia, napriek našej vzbure voči nemu, našťastie nie sme ľahostajní. O tom sú tieto rozprávania.*

ROZPRÁVANIE ŠIESTE: PEVNÉ POD NOHAMÍ

MIRO MORAVSKÝ

Už niekoľko dní sme v práci čakali na isté zariadenie, bez ktorého sme nemohli pokračovať, a tak sme mohli končiť skôr ako zvyčajne. Chodili sme teda po práci pravidelne na južnú časť pláže, ktorá má najjemnejší piesok a kúpali sa. Bolo to osviežujúce, dlho sme vo však vode nevydržali. Dôvodom bol pomerne silný vietor. Vetrom rozčerená hladina a fŕkajúca pena po chvíli plávania začne prekážať. A tak sme sa pomaly jeden za druhým postupne ťahali na breh, kde sme sa nechali ofukovať a rozprávajúc sa sme čakali na tých, ktorých to vo vode ešte neomrzelo. Posledný sa vracal Jano, ktorý bol z nás najlepší plavec. Občas sme na neho aj kričali, aby už išiel, ale proti vlnám hlas ďaleko nezájde, ostáva iba kývať, poskakovať a dúfať, že si vašu komickú pantomímu všimne.

Dnes nás privítal len jemný vetrík a pokojný oceán. A tak sme plávali dlhšie a ďalej ako zvyčajne. Jano, ako inak, ďaleko pred nami. Otočil som sa smerom k pobrežiu. Mám rád pohľad na pobrežie z mora. Odstup pomáha objavovať súvislosti, porovnávať veľkosti... aha, to a to je tak a tak, veľké alebo malé... ešte by sa oplatilo plávať kúsok ďalej, potom by sa dalo vidieť aj do vedľajšej južnejšej zátoky, kde sme nikdy neboli, lebo ju oddeľoval skalnatý útes.

Lenže treba šetriť sily na návrat. Rád by som sa ešte chvíľu poobzeral, ale najrozumnejšie, zrejme, bude začať plávať naspäť. Dohodovali sme sa, že sa teda otáčame, keď jeden z kolegov povie: „Pozrite, Jano niečo chce.“ Čo? Kričal sme, ale nerozumeli. No pohyby jeho ruky boli jednoznačné: „Podťe sem, podťe ku mne“. Aj keď sa nezdalo, že by mal nejaký problém,

bolo to nástojčivé, tak sme sa k nemu pobrali. Keď sme sa dostali na dosluch a dozvedeli sa, že naozaj nemá problém, vravíme mu, že my už chceme ísť naspäť a nie ďalej do mora, on však, že podťe, neofutujete. Plávali sme teda ďalej. Začal som už čosi šípiť, nejako podozrivo vytŕčal z vody. A naozaj, keď sme priplávali k nemu, pod nohami som zrazu ucítil jemný, ale pevný piesok.

Bolo to super. Občas nás síce vlna pridvihla a kontakt sa na chvíľu stratil... ale zrazu sme sa cítili oveľa istejšie, oddýchlí sme si a ja som si pokojne popozeral pobrežie.

Cestou naspäť sa začalo stmievať, rýchlo, ako to v tródoch býva. Na pobreží sa začali rozsvetcovať svetlá a na oblohe hviezdy, oceán bol ešte pokojnejší a nám bolo dobre, akosi domácky, nikto nič nehovoril a pomaly sme plávali k brehu. Hlavou vírili myšlienky o tom, akou je táto situácia dobrou ilustráciou toho, čo viera v Boha dáva do života.

Áno – Viera, to je niečo pevné pod nohami. Aj keď nás vlny občas pridvihnú, dno zostáva na svojom mieste. Stáť na ňom zásadne mení našu situáciu. Nestávame sa však tým supermanmi, zďiaľky vyzeráme ako obyčajní plavci. To, o čo sa naše chodidlá opierajú nevidno. Dokonca sa mnohým zdá, že sme na dosť hlúpom, alebo až nebezpečnom mieste. Máme len jedinou možnosť, volať ich, aby si to prišli vyskúšať. Vyskúšať, čo to znamená, mať istotu niečoho pevného pod nohami, vydýchnuť si, pozrieť sa na svet okolo seba z tej správnej perspektívy, s tým správnym odstupom... ■

BLÍŽ K TEBE, BOŽE MÔJ

Blíž k tebe, Bože můj je pôvodom anglická pieseň, ktorá patrí k najspievanejším duchovným piesňam vôbec. Je známa nielen vo všetkých kresťanských denomináciách, ale aj v širšom kultúrnom prostredí. Pre súčasnú mladšiu generáciu ju spopularizoval režisér a scenárista J. Cameron vo filme *Titanic*.

Ľudia si ju spievajú pri mimoriadnych životných okolnostiach, veľmi často aj na pohreboch a rozlúčkových pobožnostiach, i keď jej obsah nie je výslovne zameraný na posledné dni človeka.

Autorka textu, Sarah Flower Adamsová (1805–1848), anglická poetka, v piesni voľne spracovala biblický výjav zo života Abrahámovho vnuka a Izákovho syna Jáкова v Gn 28, 10–22.

Podnetom k tvorbe textu (podľa J. B. Šimeka) boli ťažké životné skúsenosti mladšej autorky, prenasledovanie jej otca, hmotná núdza, choroby... dožila sa iba 43 rokov života.

Text zhudobnili viacerí skladatelia. Hádám najznámejšia je melódia Lowella Masona (1792–1872), amerického skladateľa duchovných piesní, organistu, pedagóga a zakladateľa Hudobnej akadémie v Bostone, aj keď pôvodnou profesiou bankového úradníka.

Do slovenčiny ju preložila okrem iných aj Kristína Royová a do češtiny Alois Adlof. Oba preklady používajú zhodný začiatok *Blíž k tebe, Bože můj* / *Blíž tobě, Bože můj*, ktorý je doslovným prekladom Adamsovej

Nearer, my God to Thee. Počas niekoľkých desaťročí sa pieseň takto vžila vo viacerých generáciách. Aj keď v súčasnom *Kresťanskom spevníku* máme iný preklad (Ondrej Betko st.), rozhodli sme sa vrátiť k pôvodnej podobe začiatku piesne a spraviť novú verziu podľa *Piesní sionských*.

Osobná spomienka Jany Nagajovej:

Prvýkrát sa táto nová verzia textu spievala nedávno na pohrebe Gustáva Surkoša. Kazateľ Surkoš je našej rodine a bardejovskému zboru veľmi blízky. V zložitom období zboru bol ochotný už ako dôchodca prísť do Bardejova a slúžiť tu v rokoch 1982–1986. Rád navštevoval rodiny aj na staniach zboru a komunikoval s ľuďmi, šíril okolo seba pokoj a radosť. Niekoľko rokov bol vlastne súčasťou našej rodiny. Mohli sme sa dozvedieť všeličo z jeho zaujímavého, no neľahkého života od detstva až do sviežej staroby, no predovšetkým o jeho túžbe žiť neustále v Božej blízkosti. Aj neskôr počas letných mesiacov častokrát zastupoval nášho kazateľa, takže naše kontakty pokračovali. Sme vďační za jeho život, vernosť, ochotu k službe. Radujeme sa, že jeho túžba je splnená a dlaň Pánova ho preniesla tam, kde mal svoj cieľ, ku ktorému celý život smeroval: „**blíž k tebe, Bože můj, len k tebe blíž!**“

Za SPS Milica Kailingová a Jana Nagajová

Blíž k tebe, Bože můj

Sarah Adamsová
preklad Jana Nagajová

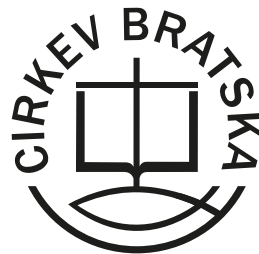
Lowell Mason

1. Blíž k tebe, Bo - že můj, len k te-be blíž, aj keď ma stí - ha - jú sta - ro-sti, križ.
 2. Tak a - ko Já - kob raz na ka-me - ni mô - žem sa o - cit - núť u - na - ve - ný.
 3. Ú - zkou a skalna - tou ce - stou ísť mám, raz ma však do - ve - die do ne - ba brán.
 4. Po - slednou ho - di - nou pre - vedieš ma, stích - ne ston ú - zkosti, po - mi - nie tma.

Vzdor smútku, bo - le - stiam, tú jednu pros - bu mám: Blíž k tebe, Bo - že můj, len k tebe blíž!
 Aj vo snách túž - by let ne - sie ma v o - nen svet: blíž k tebe, Bo - že můj, len k tebe blíž!
 A - njelský re - brík zriem, s ná - dejou vo - lať smiem: Blíž k tebe, Bo - že můj, len k tebe blíž!
 Túž - ba je spl - ne - ná, dlaň tvo - ja ne - sie ma blíž k tebe, Bo - že můj, len k tebe blíž!

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

JANUÁR 2012

Spoločné modlitby uviedol Tibor Máhrik.

Rozhovor so staršovstvom kalinovského zboru: Kazateľ Ervin Mittelmann po ťažkej chorobe nastúpil do služby od začiatku novembra. Jeho zdravotný stav však nedovoľuje naplno pracovať a preto oznámil, že zo zdravotných dôvodov sa v letných mesiacoch 2012 rozhodol ukončiť svoju službu v Kalinove. Staršovstvo aj Rada túto informáciu prijali s porozumením a budú sa usilovať byť rodine Mittelmannovcov oporou.

Rada viedla obsiahly rozhovor s kazateľom Slavomírom Polohom o teológii Elell Ministries. Z rozhovoru vyplynulo, že Slavomír Poloha nevidí dôvody, prečo by táto teológia bola v zásade pre neho neprijateľná. Rada vyjadruje znepokojenie nad jeho postojom a bude od neho žiadať definitívne stanovisko k tejto teológii.

Predseda informoval Radu o aktuálnom stave hľadania nového správcu Zboru pre Starú Turú.

Rada prerokovala vizitačnú správu Misijného zboru v Nitre a rozhodla o pokračovaní jeho štatútu misijného zboru na ďalšie 2 roky.

Rada rozhodla, že vikár Csaba Tolnai bude pokračovať od 1. augusta 2012 vo svojom vikariáte v Misijnom zbore v Nitre.

Rada súhlasila so študijným voľnom kazateľa Juraja Kohúta v období jún–august 2012 podľa predloženého plánu.

Rada vzala na vedomie informáciu o vývoji rozpočtov zo štátnych aj cirkevných zdrojov.

Rada oznamuje, že pastorálka slovenských kazateľov sa uskutoční 21.–22. marca v Liptovskom Mikuláši na tému „*Problém hriechu v zvestovaní a pastoračii*.“

Rada prerokovala prípravu česko-slovenskej konferencie kazateľov s manželkami 24.–26. septembra v Tatranskej Lomnici.

Rada predložila správcom zborov Metodický pokyn o odovzdávaní a preberaní správcovstva zboru.

Rada pozvala správcov zborov (prípadne podpredsedov staršovstiev) na pracovné stretnutie do Žiliny. Hlavnou témou bola informácia a rozhovory o možnom postupe a vývoji legislatívnych zmien v CB.

Rada navrhne Komisii pre Ústavu a Poriadok Štefana Evina a Bohdana Roháčka za ďalších členov pozorovateľov.

Rada diskutovala o podnete vikára Martina Kačura o možnosti personálne pomôcť jeho zboru v Glasgowe, ktorý slúži početnej rómskej komunite zo Slovenska.

Rada rozhodla o predĺžení Dohody o vzájomnej spolupráci medzi Cirkvou bratskou a Wycliffe Bible Translators Slovakia na ďalšie obdobie.

Zapísal: Ján Henžel

POZVÁNKA

Modlitebné spoločenstvo **LYDIA** srdečne pozýva k spoločným modlitbám za rodiny, zbory, cirkev, náš národ a národy vo svete.

Konferencia a deň modlitieb na tému „Ako počuť Boží hlas“
sa uskutočnia v dňoch 16. a 17. marca 2012
v modlitebni Cirkvi bratskej, Slovenska 34 v Prešove.

Strava a nocľah budú zabezpečené. **Prihlásiť sa môžete najneskôr do 10. marca 2012 na adrese:** Marta Gajdošová, Lesnícka 4, 080 05 Prešov, tel.: 051/ 7752603, mobil: 0902 389633, e-mail: marta.gajdos@gmail.com.

STRATA MORÁLNEHO KOMPASU

ŠTEFAN MARKUŠ

V knihe *Kríza globálneho kapitalizmu* (Kalligram, 1999) svet varoval: „Otvorená spoločnosť môže byť ohrozená aj z nedostatku sociálnej kohézie a absencie vlády.“ Dnes s prekvapením zisťujeme, že „zdokonaľujúca“ sa otvorená spoločnosť sa pohla nesprávnym smerom. Nezlepšuje sa, ale zhoršuje. Čo, resp. kto zapríčinil hospodárske neistoty sveta?

Je zaujímavé, že v ostatnom čase sa množia knihy s tematikou o kríze kapitalistického systému. Ch. Smith a R. Koch svoju knihu nazvali *Samovražda Západu* (INAQUE.sk, 2011). Tvrdia, že na Západe prevláda cynizmus, pesimizmus a ľahostajnosť, vedúce ku kolektívnej samovražde spoločenského systému. Ešte kritickejšie sa vyjadruje k súčasnej nespokojnosti ľudí uznávaný historik T. Judt. Vyjadril sa veľmi trefne: „Úrodu posledných 20 rokov zjedli kobyľky“ (*Zle se vede zemi*, Rybka Publishers 2011). Tvrdí, že nás prepadla neobmedzená chamtivosť, ktorá je nepodarenou karikatúrou tých hodnôt, ktoré doteraz charakterizovali západnú kultúru. Píše, že sme zabudli, ako o veciach máme hovoriť. Už nehovoríme otvorene o vlastnom zlyhaní a neúspechoch. Lebo v živote dnešnej generácie iba úspech určuje nový status človeka. Cnosťou je sledovanie vlastných záujmov a étos demokracie sa zredukoval na ideológiu individuálneho sebeckva. Znakom dnešného života je okázalá spotreba nepotrebného zbožia. Kupujeme šperky, kozmetické prípravky, značkové oblečenie, elektronické hračky, meníme auta, stavíme luxusné domy. Toto všetko deformuje naše hodnotenie ekonomických aktivít. Bohatí ľudia vždy medzi nami žili, ale dnes sú v porovnaní s chudobnými bohat-

**Známy finančník
a filantrop George Soros
prehovoril na Svetovom
ekonomickom fóre
v Davose. „Svet dnes čelí
jednému z najhorších období
modernej histórie
– obdobiu zla. Situácia je
vážna, taká, akú som ešte
vo svojej kariére nezažil.**

**Vo vyspelom svete
sa znižujú výdavky,
čo môže znamenať
desaťročie stagnácie,
možno aj niečo horšie.
Najlepší možný scenár je
deflačné prostredie.**

**Najhorší scenár
je kolaps finančného
systému“ – povedal.**

ši ako kedykoľvek predtým. Je to so spoločnosťou v akej žijeme naozaj také zlé? Má na to kresťanstvo nejaké odpovede?

Evanjelikálny teológ hovorí, že: „Biblia nás upozorňuje aj na extrémny v našich potrebách. Pán nás učí prosiť o základné potreby. Pros o to, čo najviac potrebuješ. Ježiš výrazom *daj nám dnes* nás učí disciplíne miery. Je to najťažšia morálna disciplína. Uspokojiť sa s Božou mierou je ťažké, lebo v povahe človeka je mať čo najviac, nie len na dnes“ (P. Hanes: *Otče náš*, HCJB GLOBAL, 2011). Zdá sa, že kresťania nie sú imúnny voči inováciám biblických výpovedí. Nemeníme dikciu Pánovej modlitby? Nevyslovujeme náhodou prosbu „Daj **nám** dnes **náš** každodenný chlieb“ ako: „Daj **mi** dnes **môj** každodenný chlieb“? Tu hľadáme korene egoizmu.

Slovenská kauza Gorila je v podstate o nenásytnej chamtivosti človeka a obávam sa, že sa netýka len politikov.

„Stratili sme morálny kompas“ – vyhlásila Sharan Burrowsova nedávno v Davose (šéfka Medzinárodnej konfederácie odborových zväzov). Nevie, či je kresťankou, vyslovila však niečo veľmi dôležité aj do nášho prostredia. Súhlasíme s ňou, lebo objavujeme, že naše mravné cítenie degeneruje. Zdá sa, že pri starostiach o náš každodenný chlieb sme akosi zabudli, že Božie slovo nás učí modliť sa aj takto: „Nedávaj mi chudobu ani bohatstvo, udeľ mi toľko chleba, koľko potrebujem, aby som sa nepresýtil, nezaprel ťa a nepovedal, kto je Pán“ (Prís 30, 8-9).

Môžeme byť záchrannou brzdou chaosu a ekonomicko-morálneho kolapsu sveta. Len nezabudnime sa správne modliť! ■

DIALOG

02/2012, V. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

Fyzika prináša objavy, ktoré vedú zaskočiť bežný sedliacky rozum. Taký tunelový jav – častica dokáže prekonať bariéru, aj keď na to nemá energiu. Akoby som si v našom svete unavený sadol na bicykel a mal na ňom prejsť cez kopec. Nevládzem a zostanem pred vrcholom. Ale tá častica sa aj bez energie zrazu „pretuneluje“ na druhú stranu! Aj keď sa to nezdá, práve teraz končí obdobie, kedy sa táto anomália okolo nás hojne vyskytuje – skúškové. O koľko by boli chudobnejšie chodby škôl, keby neexistoval jav „pretunelovania sa“ študenta cez skúšky?

Patríam medzi šťastnejších, ktorí bojujú o najlepšie známky a nielen o prežitie a pokračovanie do ďalšieho semestra. Ale námaha je, zrejme, podobná. Sebapaprenie ma udržuje pri tom, aby som nad tou istou hrubou knihou sedel niekoľko dní. Noc pred skúškou, adrenalín na maxime, sa učím aj do druhej ráno. Po krátkom spánku a dobrom boji príde krátky odpočinok – a celé znova.

Zo skúškového som rozbitý, denný režim má ďaleko k stabilite. Ale poriadna strava ma vie opraviť, ak len nemusím prežívať na vífonkách. Teda – obrazne hovorím, čo dosahuje výživné, nerušené stíšenie. Popri hektike je práve načúvanie Božiemu Slovu jedinečným miestom upokojenia a obnovy. Keď sa začítavam do Jeho myšlienok, prestupuje mnou istota, že Pán je prítomný. Vnímam, ako každý predmet okolo mňa, každú udalosť, každého človeka, aj mňa samého neomylné opatruješ vo svojich rukách. Potom posuniem svoj zrak von cez okno a vidím zasnežené stromy. Poskakujú po nich veвериčka a všetko do seba zapadá. Odraz Tvojej slávy a krásy, ktorý som zachytil v prírode len potvrdzuje, čo si mi už prezradil o sebe v tom oživujúcom Slove.

Juraj Institoris

redakčná rada:

Eva Myjavcová (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia:

Jana Lesňáková (Cabadajová)
Šimon Evin
Nad'a Máhriková

grafické spracovanie: **Nad'a Máhriková**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

marihuana

Marihuana je rastlina obsahujúca psychoaktívnu látku THC. V súčasnosti je na území Slovenskej republiky jej držanie protizákonné, s hrozbou trestu odňatia slobody. Niektorí tvrdia, že je to vysoko návyková látka a vstupná brána do sveta tvrdých drog. Ako to vidím ja?

Prvýkrát v živote som si potiahol zo šišky takmer pred desiatimi rokmi. Bol som mladý rebel a chcel som vyskúšať všetko, už len z princípu. Našťastie som mal prirodzený rešpekt pred tvrdými drogami. Je marihuana vstupná brána? V živote som neskúsil tvrdú drogu a v najbližšej dobe sa to určite nechystám zmeniť. A to som už videl sáčok s vyše 200 tabletami s obsahom MDMA (slangovo prezývanými Extáza), mal pred sebou narysovanú čiaru Pervitínu (určenú pre mňa), a neraz som odmietol „vystrelenie sa“ na tripe. Po prečítaní týchto viet si možno pomyslíte, že som zo sociálne slabšej rodiny, alebo trávim čas s kriminálnikmi. Takmer všetci moji kamaráti sú študenti uznávaných vysokých škôl, sú veľmi inteligentní a od mala patrili medzi špičku v tom, čo ich baví. Rodičia ľudí, s ktorými trávim najviac času, majú takmer všetci vysokú školu, sú

spoločensky uznávaní a žijú život, o ktorom v detstve snívame, ale tento sen sa podarí naplniť iba možno každému desiatemu. A aj to prehánam.

Keďže marihuanu už vyskúšalo viac ako 35,4 % tínedžerov a doma sa s tým prízna iba jeden z 50-tich, je pravdepodobnosť klamlivej odpovede vášho dieťaťa (15-19 rokov) o skúsenosti s ňou vyššia, ako že pri hre Človeče, nehnevaj sa, hodíte na 2 pokusy 6tku a vyjdete von z domčeka. Inak povedané: Pravdepodobnosť, že si z balíka sedmových kariet vytiahnete na prvý pokus akúkoľvek srdcovú kartu, je nižšia ako to, že vaše dieťa konalo činnosť, za ktorú hrozia 4 roky väzenia.

Tento článok však nemá za cieľ obhajovať užívanie marihuany. Skôr otvoriť oči ľuďom, ktorí rastlinu, ktorú koniec-koncov, stvoril Pán Boh, kategorizujú rovnako ako chemické zlúčeniny vyvárané v pivniciach a „fetáckych“ bytoch.

Cigarety som fajčil 10 rokov. Pred rokom som prestal. Prvý štvrtrok bol nesmierne náročný. Marihuanu som fajčil niekedy aj každý deň v týždni, niekedy aj 25-krát do

mesiaca. Bolo obdobie, keď som mal počas troch rokov najdlhšiu súvislú pauzu 14 dní. Nikdy sa mi však nestalo, ako pri cigaretách, že by som pociťoval akékoľvek abstinenčné príznaky. Keď bola, bola, keď nie, svet sa nezrútil. Po dlhších snúrach bol vždy „najťažší“ prvý deň, keď som neuhúlil. Síce som nemal žiadne príznaky fyzickej závislosti, mal som občasné myšlienky, či si nezahúlim. Ale na druhý deň abstinencie som nad tým už vôbec nerozmyšľal. Toto je však najväčšie nebezpečenstvo marihuany – jej kabát neškodnosti. Po čase totiž môže natoľko zovšednieť, že jej užívateľ má s ňou podvedome asociované činnosti, ktoré mu prinášajú radosť – športuje nafajčený, pozerá filmy nafajčený, v spoločnosti priateľov je nafajčený. A keď nie je, tak je to zrazu iné. Pre mňa osobne je najväčším problémom marihuany jej nelegálnosť. Nie zo strachu, že u mňa policajti niečo nájdu (bohužiaľ, ľudia, ktorí majú s marihuanou dlhodobé skúsenosti, vedia kam si ju majú schovať, aby im ju policajti počas osobnej kontroly nenašiel. Na rozdiel od tínedžerov, ktorí ju chcú iba raz vyskúšať), ale kvôli tomu, že diler vám nepredá 0,3 g na jeden piatkový joint, ale rovno celý gram. A to potom človek hľúpi aj z nudy. Je pravda, že potom sa už nenudí :), ale ten zabývaný čas by mohol využiť produktívnejšie.

Aký je to vlastne stav? Váš mozog sa dokáže sústrediť na jednu triviálnu a nedeliteľnú činnosť podstatne lepšie. Pokiaľ je tá činnosť ale zložitejšia a je poskladaná z viacerých aspektov, môžete v nej „zablúdiť“. Závisí to v prvom rade od frekvencie užívania. Začiatkníci majú veľmi silné stavy, ktoré častokrát nezvládajú. U pravidelných konzumentov je intenzita podstatne nižšia a navyše ich vedú kontrolovať. Pokiaľ chcete ležať na posteli a počúvať hudbu, s THC v tele ju budete vnímať intenzívnejšie. Neraz som objavil v pesničke elektronickej hudby, ktorú som počul predtým aspoň 10-krát čistý, v pozadí zvuky, ktoré som si predtým nevšimol. Keď som ju však počúval čistý na druhý deň, už som tam ten zvuk hľadal a naozaj našiel. Ďalšia vlastnosť marihuany je, že pôsobí ako násobič pocitov. Ak máte dobrú náladu, budete šťastnejší. Ak vás niečo trápi, budete nad

tým viac rozmýšľať a vnímať to ešte citlivejšie.

Ak si spoločnosť želá chrániť mladé generácie, mala by v prvom rade kriminalizovať alkohol. Je škodlivejší, podnecuje agresivitu a na druhý deň spôsobuje bolesti hlavy. Najväčší rozdiel medzi marihuany a alkoholom je však v predávkovaní. Predávkovanie marihuany ešte nebolo nikdy zaznamenané. Smrteľná dávka THC presahuje jeho účinnú dávku viac než 1000-násobne. Inak povedané, ak sa dokážu z jedného malého jointu aspoň trochu nafajčiť štyria začiatočníci, musel by jeden z nich sám vyfajčiť za jeden deň minimálne 250 jointov, aby mu hrozila smrť.

250 jointov vs 2 litre vodky.

Na záver dodám, že už dlhšiu dobu nehlúlim. Prestal som, lebo akákoľvek závislosť, či už psychická alebo fyzická, a vôbec čokoľvek, čo znižuje vašu osobnú produktivitu, podkopáva kamene vašej budúcnosti. A hlavne budúcnosti vašej rodiny (či už tej aktuálnej, alebo, ak ste ešte mladí a slobodní, tak aj tej potenciálnej budúcej). Teraz odcitujem časť rozhovoru s jedným z najuznávanejších farmakológov v našej krajine.

Čo je menej škodlivé pre človeka? Fajčenie marihuany, alebo pitie alkoholu? Odpovedá Prof. MUDr. Ján Mojžiš, CSc. z Ústavu farmakológie LF UPJŠ v Košiciach. „Neodporúčam ani jedno, ani druhé. Myslím si však, že dôsledky pitia alkoholu sú horšie. Je to spoločensky tolerovaná látka, ktorá sa

používa vo veľkom množstve. A čo sa týka porovnania samotného vplyvu na organizmus, dlhodobá konzumácia alkoholu poškodzuje početné orgány – tráviaci systém, pankreas, obličky, centrálny nervový systém... Alkohol nemá žiadne pozitívne terapeutické účinky. Môžeme ho akurát použiť ako antidotum pri otrave metanolom,“ dodáva so smiechom. „Schopnosť vyvolať závislosť je u alkoholu silnejšia ako u marihuany. Z hľadiska návykového potenciálu sa alkohol nachádza niekde uprostred medzi tvrdými drogami a marihuany. Ak sa zneužíva, stáva sa rovnako nebezpečný ako najtvrdšie drogy. Abstinénčné príznaky sú pri alkohole výraznejšie a vážnejšie ako pri marihuane.“

anonym

sledujte tiež
dialog-mladych.blogspot.com

pohľad lekára

Možno si povieš, zase nejaký odborník, ktorý nás ide poučovať o tom, aká je marihuana nebezpečná a škodlivá. Som lekár, ale nechcem tu teraz písať nejaké odborné poučky alebo štatistiky, myslím si, že toto nie je pre to najvhodnejší priestor. Nakoniec, dostupných informácií o marihuane je dosť, a „veď každý predsa vie, že marihuana a drogy škodia zdraviu“, tak ako „každý vie, že fajčenie a alkohol škodia zdraviu“.

To, o čo sa chcem s tebou podeliť, je moja osobná skúsenosť s ľuďmi fajčiacimi marihuany, pretože mám s nimi veľmi bohaté skúsenosti. Pracujem 13 rokov ako psychiater a vo svojej lekárskej praxi som sa stretol s viac ako 600 ľuďmi (práve som prepočítal svoje lekárske záznamy), ktorí ju obľúbili. Teda, aby som bol presný, tých ľudí bolo omnoho viac. Ale práve týchto 600 boli naozajstní THC experti v zmysle, že oni nielen fajčili marihuany, ale mali v tejto súvislosti aj veľmi vážne problémy – opakovanie ročníka, vyhodenie zo školy, prepustenie z práce, rozchod s partnerom, rozvod, vyhodenie z domu, umiestnenie v diagnostickom ústave, trestné stíhanie, závislosť, zdravotné problémy...

Čo ti teda môžem k tomu všetkému povedať? Aká je teda moja skúsenosť s týmito ľuďmi? Keď si dám jedenkrát jointa, ostanem závislý? Nie. Je to zábava dať si sem–tam jointa? Je. Pre týchto 600 THC expertov to, bohužiaľ, až taká zábava nebola a ani nie je, lebo:

– Marihuana je krokom a mostom k tvrdým drogám. Mezi mojimi THC expertami neboli ani jediní, ktorí by zostali len pri marihuane, pritom to väčšina z nich takto plánovala. Skôr či neskôr vzali extázu, pervitín...

– Z marihuany sa hlúpe. Moji THC experti z marihuany pekne pomaličky osprosteli. A ak s tým neprestali, osprostievajú veselo ďalej – ide im to dole vodou s pamäťou, sústredením, reakčným časom a výdržou.

– Z marihuany človek zostáva chronicky apatický a stráca motiváciu k reálnemu životu. Ľudia, ktorí si dajú každý deň pár šlukov, vyzerajú na prvý pohľad dosť pozitívne. Vypadá to, že im je čo závidieť, väčšinou sa zľahka usmievajú, sú v pohode, svet gombička. Povznášajú sa nad všetky problémy. No to až natoľko, že zabúdajú na svoje každodenné povinnosti a nerozhádzajú ich ani udalosť, ktorá by mala rozhádzať každého.

– Z marihuany sa môže ťažko zošalieť. Veľa z mojich THC expertov sa ťažko zbláznilo a nedobrovoľne používali módne doplnky ako klieťka, putá a pampersky. Niektorých z nich to neprešlo doteraz. Je fakt, že z marihuany nezostal každý, len malé percento. Bohužiaľ, fakt je aj to, že kto bude to malé percento, sa nedá predvídať nijakým spôsobom. Heslo „mne sa to nemôže stať“ platí iba pre tých, čo marihuany neberú.

To najlepšie som si nechal na záver. Kedysi, keď som ešte nebol lekár, dal som si sem–tam jointa aj ja. A bola to úžasná zábava. Nič vážne sa mi nestalo, som tu, živý a zdravý. No to bolo kedysi, časy sa zmenili, a teraz si už jointa nedám. Už nikdy. Tých dôvodov, prečo je to tak, je viac. Jeden z hlavných je ten, že som mal možnosť dôkladne spoznať spomínaných 600 THC expertov a ich 600 zničených životov. Mám z marihuany strach. Veľký strach.

MUDr. Stanislav Kollár
psychiater

a čo my?

Keď už sme sa pustili do tak náročnej a zároveň tak bežnej témy, akou je marihuana, rozhodli sme sa zistiť, ako je to s nami, mladými kresťanmi v Cirkvi bratskej. Aký je náš názor a naše skúsenosti? Čo si naozaj myslíme o marihuane?

Zo všetkých opýtaných (58 respondentov) vyše 90 % má negatívny názor na marihuanu a len 9 % ho malo pozitívny. Najčastejšími dôvodmi bolo, že je škodlivá, ničí mozgové bunky, človek pod jej vplyvom nevie čo robí, stáva sa závislým a kresťania by mali byť závislí len na Bohu. Je ako liek s nežiaducimi účinkami, pre ktoré by sme iné lieky nebrali, keby sme si prečítali letáček. Bolo však viacero názorov na to, že ju nemôžeme odsúdiť ako zlú vec, podobne ako alkohol, že ju len nevieme využívať a s mierou ovládať, a zlou vecou sa stala až našou hriechnosťou. Že jej lekárske účinky a výsledky sú dobré a osočné. Bol názor, že keby ju každý vyskúšal, mali by sme „dvojhodinový svetový mier“.

Čo sa týka legalizácie marihuany, tak až 16 % z nás bolo zástancami tejto myšlienky. Najmä preto, že potom by mali byť zakázané aj cigarety a tvrdý alkohol, keďže ide o niečo podobné. Zdôraznené bolo

najmä to, že zakázané veci sú najžiadanejšie, preto by nemalo ísť o úplnú legalizáciu, ale skôr dekriminalizáciu. Povoľiť marihuanu na lekárske účely. Zvyšných 84 % nás bolo zásadne proti hlavne z dôvodu, že je škodlivá, že proti nej je lepšie preventívne bojovať ako dodatočne riešiť

preháňali práve preto, aby nestratili vedomie samého seba, alebo to na nich nijako nepôsobilo. Popríklad bol výsledkom príjemný uvoľnený stav, keď človek nemá chuť byť agresívny, nie ako pri alkohole. Niektoré skúsenosti neboli také skvelé, aby sa daný človek rozhodol vyskúšať marihuanu znova a veľa opýtaných ju vyskúšalo priamo v Holandsku, aby tento pokus nebol nelegálny. Objavil sa aj názor respondenta, ktorý ju síce vyskúšal, ale neplánuje to opakovať a nemá pocit, že by porušil nejaké Božie zásady, pretože treba poznať vlastné hranice, mať jasné postoje a byť uznaný s tým, ako to máme s Bohom a pred Bohom.

Zvyšných 83 percent marihuanu nevyskúšalo, ale mali skúsenosti zo svojho okolia, kde sa niektorí pohybovali priamo medzi závislými ľuďmi alebo na vysokej škole, kde tí, čo to vyskúšali sami priznali, že ich to zničilo a že sa už nevedia sústreďovať tak, ako predtým.

Ďakujeme za všetky úprimné názory.

*spracovala
Eva Kianičková*

dôsledky a po legalizácii by sa ju veľa mladých ľudí rozhodlo vyskúšať.

Posledná otázka bola zameraná na vlastnú skúsenosť s marihuanou. Opýtaných 17 % ju vyskúšalo. Išlo najmä o jednorazové skúsenosti, s ktorými to respondenti ne-

máš správnu spojku?

Možností obracať sa k nadprirodzenému je nespočetne veľa. Vyber si Ježiša.

Hebrejom 2, 9: „Hľadáme však na Ježiša...”

Pravda a myšlienky, ktoré sú tu napísané, platia nielen od vzniku cirkvi (2 tisícročia), ale platili už niekoľko storočí pred jej vznikom.

Čo to znamená?

Ľudia stále hľadali niekoho, alebo niečo, čo by ich spájalo s nadprirodzeným svetom. Hľadali buď nádej, pomoc v ťažkostiach, pomoc v chorobách, chceli poznať svoju budúcnosť, chceli ovládať veci, ktoré sa dejú, chceli vedieť, o čom je život, chceli rozumieť tomu, čo sa deje okolo nich, možno niektorí z nich boli a sú duševne na dne... Dôvodov, prečo chceli ľudia a prečo chcú ľudia komunikovať s iným svetom je strašne veľa. Aj dnes milióny ľudí hľadá „hlasy“ z hora, či doľa.

Jeden z najpopulárnejších hlasov z nadprirodzena bol a sú anjeli. Je to len jeden

hlas, iné sú napríklad: ufo, zosnulí, svätci, duchovia, energie, pokoj v duši, harmónia, démoni...

Autor novozákonnej knihy Hebrejom volá človeka, teba a mňa, aby tým hlasom, ktorý pozoruješ, bol jedine Ježiš. Iba Ježiš je ten, kto je spoľahlivým hlasom. Len Ježiš dáva uspokojivú odpoveď na naše otázky. Jedine Ježiš rozumie životu. Ježiš je oveľa viac. Je jediným jasným spojením a jedinou spojkou medzi nebom a nami.

V nasledujúcich častiach ti poviem, prečo je touto spojkou jedine Ježiš, ktorý žil na zemi pred 2000 rokmi. Tých dôvodov je veľa. Predstavím ti aspoň tri z nich.

Zatiaľ: Zameraj sa na Ježiša!

<http://ranajkysjezisom.blogspot.com>

BLOGervin

OUR FATHER who art
in heaven hallowed be thy name
thy kingdom come thy will be done
on earth as it is in heaven give us
this day our daily bread and for-
give us our debts as we forgive
our debtors lead us not into tem-
ptation but deliver us from
evil for thine is the king-
dom the power and the
glory for ever Amen

Robert Hooper: Otče náš, Juhoafrická republika, Afrika, 1980

Pokúsil som sa v jednej ilustrácii vyjadriť všetky myšlienky, ktoré ste mi vnukli. Vojak je symbolom všetkých mocných národov, ktoré bojujú proti slabším a chudobným krajinám. Tie znázorňuje chlapec, ktorý našiel vyslobodenie v smrti.

**Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.**